EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.12.15.
COM(2021) 851 final

2021/0422 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a környezet büntetőjog általi védelméről, valamint a 2008/99/EK irányelv felváltásáról

{SEC(2021) 428 final} - {SWD(2021) 465 final} - {SWD(2021) 466 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A környezeti bűnözés bűncselekménnyé nyilvánítására közös minimumelőírásokat előíró jelenlegi uniós jogszabály a környezet büntetőjog általi védelméről szóló 2008/99/EK irányelv.

A Bizottság 2019–2020-ban értékelte az irányelvet, és 2020 októberében tette közzé megállapításait[1]. Megállapította, hogy az irányelvnek nem volt jelentős hatása a gyakorlatban: az elmúlt 10 év során nagyon alacsony maradt a sikeresen kivizsgált és elítélt környezeti bűnügyek száma. Ezenkívül a kiszabott szankciók szintje túl alacsony volt ahhoz, hogy visszatartó erőt fejtsen ki, és a határokon átnyúló együttműködés sem módszeresen folyt.

Az értékelés jelentős végrehajtási hiányosságokat talált minden tagállamban és a jogérvényesítési lánc valamennyi szintjén (rendőrség, ügyészség és büntetőbíróság). Hiányosságokat azonosított a tagállamokban az erőforrások, a speciális ismeretek, a tudatosság, a prioritások meghatározása, az együttműködés és az információmegosztás tekintetében is, és megállapította, hogy nem léteznek olyan átfogó nemzeti stratégiák a környezeti bűnözés megakadályozására, amely a jogérvényesítési lánc minden szintjét érintené, és nem létezik egy multidiszciplináris megközelítés sem[2]. Ezenkívül a közigazgatási és büntetőjogi végrehajtás és szankcionálás közötti koordináció hiánya gyakran az eredményesség rovására megy.

Azt is megjegyezték, hogy a tagállamokban a környezeti bűnözéssel kapcsolatos eljárásokra vonatkozó megbízható, pontos és teljes körű statisztikai adatok hiánya nemcsak a Bizottság általi értékelést hátráltatta, hanem akadályozza a nemzeti politikai döntéshozókat és gyakorló szakembereket is intézkedéseik eredményességének nyomon követésében.

Az értékelés megállapításai alapján a Bizottság az irányelv felülvizsgálata mellett döntött. A Bizottság 2021. évi munkaprogramja 2021 decemberére irányozza elő az irányelv felülvizsgálatára vonatkozó jogalkotási javaslatot[3].

A javaslat a 2008/99/EK irányelv felváltására tesz javaslatot. Ezt a javaslatot a politikai célkitűzéseit kifejtő közlemény kíséri[4]. A feltárt problémák megoldására a javaslatnak hat célja van.

(1) A nyomozás és a büntetőeljárás eredményességének javítása az irányelv alkalmazási körének frissítésével

(2) A nyomozás és a büntetőeljárás eredményességének javítása a környezeti bűnözés fogalommeghatározásában használt homályos kifejezések pontosításával vagy kiiktatásával

---

[1] Bizottsági szolgálati munkadokumentum: A környezet büntetőjog általi védelméről szóló, 2008. november 19-i 2008/99/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (környezeti bűnözésről szóló irányelv) értékelése, 2020. október 28., SWD(2020) 259 final, Brüsszel (I. rész, II. rész, vezetői összefoglaló).

[2] Értékelő jelentés, 32–33. o. A forrásokkal kapcsolatos további részleteket az értékelő jelentés 33. oldalán olvashat.

[3] A Bizottság 2021. évi munkaprogramja, https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key documents_en

[4] Közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a környezeti bűnözés elleni küzdelem fokozásáról, 2021. december 14., COM(2021) 814.

(3) Hathatós, visszatartó erejű és arányos szankciótípusok és -szintek biztosítása a környezeti bűnözésre

(4) A határokon átnyúló nyomozás és büntetőeljárás előmozdítása

(5) A környezeti bűnözéssel kapcsolatos tájékozott döntéshozatal javítása a statisztikai adatok jobb gyűjtése és terjesztése révén

(6) A nemzeti jogérvényesítési láncok működési eredményességének javítása a nyomozások, a büntetőeljárások és a szankciók előmozdítása érdekében

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

E javaslat céljai összhangban állnak a következő szakpolitikai és jogszabályi rendelkezésekkel:

- a Tanács 2002/584/IB kerethatározata az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról;
- egyezmény az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről;
- a 2014/41/EU irányelv a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról;
- a Tanács 2005/214/IB kerethatározata a kölcsönös elismerés elvének a pénzbüntetésekre való alkalmazásáról;
- a Tanács 2009/948/IB kerethatározata a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről;
- a Tanács 2009/315/IB kerethatározata a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról;
- az (EU) 2016/794 rendelet az Europolról;
- a Tanács (EU) 2017/1939 rendelete az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről;
- a 883/2013/EU, Euratom rendelet az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról;
- az (EU) 2017/1371 irányelv az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről;
- az (EU) 2019/1937 irányelv az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A büntetőjog a környezet állapotának védelmét és javítását célzó átfogó uniós stratégia része, ami az Európai Bizottság számára prioritást élvez. A zöld megállapodásról szóló közlemény és a biodiverzitási stratégia környezetvédelmi intézkedések egész sorát határozta meg, amelyek egymást erősítik és befolyásolják, holisztikus megközelítésben egyesítve azokat. A büntetőjogi intézkedések végső megoldásként jönnek szóba, ha más intézkedések nem elegendőek a jogkövetés biztosításához. Így például a légszennyezettség mértékére vagy a biológiai sokféleségre vonatkozó környezeti mutatók a környezet javítására irányuló átfogó stratégia eredményességét, és nem mindössze a környezeti bűnözés új felfogásának eredményességét mérik.

Ezenkívül a biztonsági unióra vonatkozó uniós stratégia és a szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló uniós stratégia (2021–2025) tartalmazza az irányelv környezeti bűnözés elleni küzdelemben meghatározott kulcsfontosságú intézkedések részeként történő értékelését és felülvizsgálatát.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javasolt irányelvhez tartozó jogalap az EUMSZ 83. cikkének (2) bekezdése. Az EUMSZ 83. cikkének (2) bekezdése határozza meg az Unió azon hatáskörét, hogy minimumelőírásokat állapítson meg a harmonizációs intézkedések hatálya alá tartozó uniós szakpolitikai területeken a bűncselekményi tényállások és szankciók meghatározására vonatkozóan, ha ez szükséges az eredményes végrehajtáshoz:

„Ha valamely harmonizációs intézkedések hatálya alá tartozó területen az Unió politikájának eredményes végrehajtásához elengedhetetlen a tagállamok büntetőügyekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése, irányelvekben szabályozási minimumokat lehet megállapítani e területen a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan. A 76. cikk sérelme nélkül az ilyen irányelveket ugyanazon rendes vagy különleges jogalkotási eljárás keretében kell elfogadni, mint amely szerint az említett harmonizációs intézkedéseket elfogadták.”.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A környezettel kapcsolatos bűncselekményeknek gyakran van határokon átnyúló dimenziója, míg egyes környezeti bűncselekmények általában több országot érintenek (például hulladékok, védett fajok vagy vadon élő állatokból származó termékek tiltott kereskedelme, lásd: 1. szakasz – Bevezetés), vagy hatásuk országhatárokon átnyúlik (pl. határokon átnyúló levegő-, víz- és talajszennyezés esetén)[5]. Ezért elengedhetetlen az uniós tagállamok bűnüldöző szervei és igazságügyi hatóságai közötti, határon átnyúló együttműködés.

A hatályos irányelv célja az volt, hogy a határokon átnyúló együttműködés megkönnyítése érdekében a bűncselekmények harmonizált jogi keretét megteremtse. Mindazonáltal, amint azt az értékelő jelentés is részletezi, a környezeti bűncselekmények uniós szintű közös fogalommeghatározásainak létrehozásában elért előrehaladás és az elrettentőbb szankciószintek megkövetelése ellenére a tagállamok az irányelv által hagyott mozgástéren belül maguktól nem hozták összhangba a környezeti bűnözés felfogását. Hasonlóképpen, az elégtelen szankciószintek Unió-szerte számos tagállamban akadályozzák az egyenlő versenyfeltételeket és a kölcsönös elismerés eszközeinek (mint az európai elfogatóparancs és az európai nyomozási határozat) alkalmazását.

Egyre nagyobb a szakadék a környezeti bűnözésre adott büntető igazságszolgáltatási válasz és a gyakorlatban tapasztalt kriminológiai helyzet között. A hatályos irányelv ellenére a határokon átnyúló nyomozások és a környezeti bűnözés miatti ítéletek száma az Unióban nem nőtt számottevően. Ezzel szemben időközben a környezeti bűnözés éves szinten 5–7 %-kal nő

[5] Jelentés az Eurojust környezeti bűnözéssel kapcsolatos ügyeiről, 2021. január, 8. o. Lásd az UNEP és az Interpol gyors reagálási értékelését, „The rise of environmental crime. A growing threat to natural resources, peace, development and security” (A környezeti bűnözés fokozódása – Növekvő fenyegetés a természeti erőforrások békéjére, fejlődésére és biztonságára), 2016, 7. o.

világszerte[6], maradandó károkat okozva az élőhelyekben, a fajokban, az emberi egészségben, valamint a kormányok és a vállalkozások bevételeiben.

- **Arányosság**

Az EUSZ 5. cikkének (4) bekezdésében meghatározott arányosság elvének megfelelően a 2008/99/EK irányelv javasolt felülvizsgálata arra korlátozódik, ami szükséges és arányos a nemzetközi előírások bevezetéséhez és ahhoz, hogy az e területen meglevő bűncselekményekre vonatkozó jogszabályokat az új fenyegetésekhez igazítsa. A nyomozati eszközök használatára és az információcserére vonatkozó intézkedések csak a javasolt büntetőjogi keret eredményes működéséhez szükséges mértékben szerepelnek.

A javaslat azzal a céllal határozza meg a bűncselekményi tényállások hatályát, hogy valamennyi magatartást szabályozza, ugyanakkor csak arra korlátozódik, ami szükséges és arányos. Az új irányelv az alapul szolgáló környezetvédelmi jogszabályok által megkövetelt mértékben a környezetvédelmi büntetendő cselekmények új kategóriáit tartalmazza. Mind a bűncselekmények, mind a szankciók a környezetvédelmi jogszabályok súlyos megsértésére korlátozódnak, és így tiszteletben tartják az arányosságot.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A 83. cikk (2) bekezdésével összhangban a harmonizációs intézkedések hatálya alá tartozó uniós szakpolitikai területeken a bűncselekményi tényállások és büntetési tételek meghatározására vonatkozó szabályozási minimumokat csak az Európai Parlament és a Tanács irányelvével, rendes jogalkotási eljárásnak megfelelően lehet megállapítani.

Továbbra is szükség van büntetőjogi szankciókra a környezeti bűnözésről szóló 2008. évi irányelv hatálya alá tartozó területeken történő eredményes végrehajtás biztosítása érdekében. Ezért a Bizottság javasolja a 2008-as irányelv 3. cikkében szereplő bűncselekmények listájának a szükséges pontosításokkal és módosításokkal történő átvételét, ez alábbiak szerint: súlyos környezetszennyezési bűncselekmények; illegális hulladékgazdálkodás és hulladékszállítás; olyan létesítmények üzemeltetése, amelyekben veszélyes tevékenységeket végeznek, vagy veszélyes anyagokat tárolnak vagy használnak; radioaktív anyag gyártásával, előállításával, feldolgozásával, kezelésével, használatával, tartásával, tárolásával, szállításával, behozatalával, kivitelével vagy ártalmatlanításával kapcsolatos bűncselekmények; vadon élő állatokkal kapcsolatos bűncselekmények, ideértve a vadon élő állat- és növényfajok illegális leölését, megsemmisítését, birtoklását vagy gyűjtését, a vadon élő állatok illegális kereskedelmét és az élőhelyek romlását; ózonréteget lebontó anyagok illegális előállítása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, felhasználása, kibocsátása vagy kiengedése.

Az e bűncselekmények elleni, büntetőjogi szankciókkal történő küzdelem fontosságát a Tanács is elismerte az Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen (EMPACT) tekintetében a súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos, 2022 és 2025 közötti uniós prioritásait meghatározó következtetéseiben[7].

---

6 Az UNEP-INTERPOL gyors reagálási vizsgálata, „The rise of environmental crime. A growing threat to natural resources, peace, development and security" (A környezeti bűnözés fokozódása – Növekvő fenyegetés a természeti erőforrások békéjére, fejlődésére és biztonságára), 2016, 7. o.

7 Az EMPACT súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos, 2022 és 2025 közötti uniós prioritásairól szóló tanácsi következtetések, 8665/21, 2021. május 12. A környezeti bűnözés kiemelt kezelésének célja: „a környezeti bűnözés bármely formájával foglalkozó bűnözői hálózatok

Konkrétan a hulladékkal kapcsolatos bűnözést illetően a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség 2021. évi európai uniós értékelése (SOCTA)[8] kimondja, hogy „*a hulladékgazdálkodás jövedelmező és gyorsan fejlődő iparág, amely egyre jobban vonzza a bűnözőket. Az illegális hulladékkereskedelemmel kapcsolatos bejelentett ügyek többsége olyan személyeket érintett, akik hulladékgazdálkodási vállalatoknál dolgoznak vagy ilyeneket működtetnek, vezetőként vagy alkalmazottként, akik a haszon maximalizálása érdekében a hulladékgyűjtést, -kezelést és -ártalmatlanítást szabályozó nemzeti és nemzetközi jogszabályokba és szabványokba ütközően járnak el. A legsikeresebb illegális hulladékkereskedők azok, akik a forrástól a célországig a teljes feldolgozási ciklust irányítják. A különböző országok között hulladékot szállító bűnözők elsősorban legális üzleti struktúrákat használnak a hulladékkal kapcsolatos bűncselekmények megszervezésére. Gyakran több vállalat is ugyanazon személyek vagy strómanok tulajdonában áll. A legális üzleti struktúrákban a vezetők gyakran változnak, és gyakran rövid tevékenység után megszűnnek, amint egy új kereskedési egység veszi át az üzletet. A hulladékciklus különböző szakaszait működtető vállalatok gyakran eltérő országban találhatók. A hulladékkereskedelem szorosan összefügg más bűncselekményekkel, mint például közokirat-hamisítással, gazdasági csalással, adócsalással, korrupcióval, pénzmosással, valamint lopással és a tiltott kábítószerek gyártásából származó hulladék lerakásával*”.

Ezenkívül a Bizottság megállapította, hogy szükség van büntetőjogi szankciókra az Unió környezetvédelmi szakpolitikái eredményes végrehajtásának biztosítása érdekében az irányelv hatálya alá nem tartozó büntetendő cselekmények alábbi kategóriái tekintetében:

- olyan termékek forgalomba hozatala, amelyek a feltétlenül érvényesítendő követelményeket megsértve a termék nagyobb léptékű felhasználása miatt jelentős környezetkárosodást okoznak;
- a vegyi anyagokra vonatkozó uniós jogszabályok súlyos, a környezetben vagy az emberi egészségben jelentős károkat okozó megsértése;
- illegális hajó-újrafeldolgozás;
- illegális vízkivétel;
- szennyező anyagok kibocsátása a hajókról (a javaslat szerint ezt a szabálysértési kategóriát a 2005/35/EK irányelvből[9] kell átvenni, a jogi keret megszilárdítása érdekében);
- illegális fakereskedelem;
- az Unióban aggodalomra okot adó, idegenhonos inváziós fajok behurcolására és terjedésére vonatkozó szabályok súlyos megsértése;

---

felszámolása, különös tekintettel a hulladékkal és a vadon élő állatokkal és növényekkel folytatott tiltott kereskedelemre, valamint azokra a bűnözői hálózatokra és egyéni bűnözőkre, amelyek/akik képesek arra, hogy magas szinten beépüljenek a jogszerű üzleti struktúrákba és saját vállalatokat hozzanak létre bűncselekményeik elősegítése érdekében”.

8 A súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség európai uniós értékelése (SOCTA), A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe’s economy and society by organised crime (Romboló hatás: Hogyan szivárog be a szervezett bűnözés Európa gazdaságába és társadalmába és aknázza alá azt), Europol 2021, 54. o. A vadon élő állatokkal kapcsolatos bűnözéshez lásd az 55f. oldalt.

9 Az Európai Parlament és a Tanács 2005/35/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a hajók által okozott szennyezésről és a jogsértésekre alkalmazandó szankciók bevezetéséről (HL L 255., 2005.9.30., 11. o.).

- a környezeti hatásvizsgálat elvégzésére vonatkozó követelmények súlyos megkerülése;
- fluortartalmú üvegházhatású gázok illegális előállítása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, felhasználása, kibocsátása vagy kiengedése.

Ezek az elkövetési magatartások potenciálisan nagy kockázattal járnak az emberi egészségre és a környezetre, és különösen súlyos kedvezőtlen hatásokat eredményezhetnek a környezetre és a társadalomra. A ténylegesen bekövetkező és az esetleg lehetséges káros következmények ellenére a vonatkozó szabályok érvényesítése jelenleg nem kellően eredményes. Az, hogy a tagállamok közigazgatási szankciókat fogadtak el és azokra hagyatkoztak, ez idáig elégtelennek bizonyult a környezet védelmére vonatkozó szabályok betartásának biztosításához, ami szigorúbb intézkedéseket tesz szükségessé a környezeti bűnözés megelőzése és az ellene való küzdelem terén.

Például az uniós fa- és fatermékpiaci rendeletet illetően[10], noha minden tagállam belefoglalta nemzeti jogszabályaiba az elkövetőkre vonatkozó szankciókat, a szankciók típusai és felső büntetési tételei tagállamonként jelentős eltérést mutatnak: közigazgatási bírság és lefoglalás 23 tagállamban szabható ki, büntetőjogi pénzbírság 16-ban, szabadságvesztés 17-ben, a kereskedés felfüggesztése 15-ben és egyéb szankciók 11-ben. Az uniós fa- és fatermékpiaci rendelet megsértése esetén kiszabható bírság 50 eurótól korlátlan összegig terjedhet[11]. A kereskedelem elterelésének veszélyét hordozzák az uniós fa- és fatermékpiaci rendelet megsértésére alkalmazandó tagállami szankciórendszerek közötti eltérések, és az a tény, hogy a szankciók sok esetben túl alacsonynak tekinthetők ahhoz, hogy valóban elrettentő hatást fejtsenek ki a jogellenes magatartásokkal szemben, valamint az egész Unióban egységes végrehajtás hiánya. Ezenkívül a szankciórendszerek közötti eltérések és az egységes tagállami végrehajtás hiánya csorbítja az egyenlő versenyfeltételeket, mivel hátrányos helyzetbe hozza a követelményeket szigorúan betartó üzemeltetőket. Ezt a környezetvédelmi bűnözésről szóló irányelvben harmonizált kriminalizálással és a szankciószintek EU-szerte történő közelítésével lehet kezelni.

Nyilvánvaló, hogy a közigazgatási szankciók nem megfelelőek olyan körülmények között, mint például azok, amelyek egy tagállamban az illegális fakitermeléssel kapcsolatos problémákat vizsgáló két erdőőr meggyilkolásához vezettek. A faanyaggal kapcsolatos jogsértések mögöttes alakulása olyan súlyos jellegű, hogy az ellenük való küzdelemhez a hatóságoknak bűnüldözési eszközökkel kell rendelkezniük. A fával kapcsolatos kérdéseket illetően a Bizottság jogsértési eljárást indított e tagállam ellen a piaci szereplők hathatós ellenőrzésének hiánya és a megfelelő szankciók alkalmazásának elmaradása miatt. Időközben ez a tagállam büntetőjogi szankciókat vezetett be bizonyos olyan kötelezettségszegésekre, amelyekre korábban csak a szabályszerűség biztosításához elégtelen közigazgatási szankciók vonatkoztak.

---

[10] Az Európai Parlament és a Tanács 995/2010/EU rendelete (2010. október 20.) a fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról (HL L 295., 2010.11.12., 23. o.).

[11] Bizottsági szolgálati munkadokumentum a fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról szóló, 2010. október 20-i 995/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (az uniós fa- és fatermékpiaci rendelet), a fa Európai Közösségbe történő behozatalára vonatkozó FLEGT-engedélyezési rendszer létrehozásáról szóló, 2005. december 20-i 2173/2005/EK rendelet (a FLEGT-rendelet) célravezetőségi vizsgálatáról, 2021. november 17., SWD(2021) 328 final, 14. o.

A 2015 óta feltárt, a kiiktató eszközök gépjárművekben való használatára vonatkozó tilalmak súlyos megsértése azt mutatja, hogy még a nagyvállalatokat sem lehet visszatartani a jogsértéstől, ha azt látják, hogy az egyedüli jogérvényesítés adminisztratív jellegű.

Egy másik példa az illegális vízkivételhez kapcsolódik, amely hozzájárul a vízkészletek súlyos kimerüléséhez, amely probléma az éghajlatváltozás következtében súlyosbodni fog. A „Fenntartható vízhasználat a mezőgazdaságban: a közös agrárpolitika támogatásai inkább a nagyobb mértékű, mintsem a hatékonyabb vízhasználatot mozdítják elő” című 2021. évi különjelentésében a Számvevőszék dokumentálja a túlzott vízkivétel kezelésére irányuló adminisztratív intézkedések hatástalanságát, és hangsúlyozza, hogy az ellenőrzések ritkák, a szankciók pedig túl enyhék ahhoz, hogy biztosítsák az eredményes végrehajtást és a vonatkozó kötelezettségek betartását[12]. A jelentés utal az egyes tagállamok szankcionálási rendszereinek hiányosságaira[13].

Ezenkívül néhány tagállam a környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv értelmében szankciókat vezetett be a fejlesztőkre. Például nem módszeresen lépnek fel a fejlesztőkkel szemben azokban az ügyekben, amikor nem végeznek egy adott projektre környezeti hatásvizsgálatot, vagy projekteket a megfelelő eljárások lezárása előtt vagy megfelelő engedélyek nélkül bonyolítanak le. E kötelezettségek megszegésének jelentős negatív környezeti következményei lehetnek, míg a szankciók jelenlegi szintjének nincs az ilyen jogsértések esetében kellő visszatartó ereje.

Alapvető fontosságú, hogy a környezetre hatással járó tevékenységekre és a környezeti szempontból érzékeny árukra vonatkozó uniós szabályok betartását erősítse a büntetőjogi szankciók rendelkezésre állása, amelyek a közigazgatási szankciókhoz képest a társadalmi helytelenítés egy erőteljesebb formáját fejezik ki. Az uniós szabályok súlyos megsértése miatt az Unió környezetvédelmi politikájához jogalapjuktól függetlenül hozzájáruló bűncselekmények megállapítása egyértelmű határokat szab a különösen elfogadhatatlannak tekintett magatartástípusok számára, és üzenetet küld a lakosság és a potenciális személyek irányába. Az illetékes hatóságok rendkívül komolyan veszik az ilyen magatartást. Ez különösen helyénvalónak tűnik, tekintettel arra, hogy ez a szakpolitikai terület kifejezetten a megelőzési és elővigyázatossági elvekre támaszkodik.

A környezeti bűncselekményi tényállások és büntetési tételek meghatározására vonatkozó közös minimumszabályok azt is lehetővé fogják tenni, hogy a nyomozásra, valamint a tagállamokon belüli és a tagállamok közötti eredményes együttműködésre hathatósabb módszereket alkalmazzanak. Ezt különösen fontosnak ismerik el az illegális hulladékszállítás és vadon élő állatok kereskedelme (ideértve az illegális fakereskedelmet) elleni küzdelemben, tekintettel a belső piaccal és az Unió kereskedelempolitikájával való kapcsolatra.

Tekintettel a környezeti bűncselekményeknek a környezetre és az emberi egészségre esetlegesen gyakorolt pusztító hatásaira, fontos, hogy a potenciális elkövetők ne tekintsék a szabályozási rendszert az Unió egyes részein enyhébbnek és kevésbé hathatósnak. A legsúlyosabb környezeti visszaélésekre büntetőjogi szankciók kiszabásának fokozott elrettentő hatása lesz a potenciális elkövetőkre. A büntetőjogi szankciók valamennyi tagállam

[12] Európai Számvevőszék, 2021. évi különjelentés, Fenntartható vízhasználat a mezőgazdaságban: a közös agrárpolitika támogatásai inkább a nagyobb mértékű, mintsem a hatékonyabb vízhasználatot mozdítják elő, 62f. pont.

[13] Európai Számvevőszék, 2021. évi különjelentés, Fenntartható vízhasználat a mezőgazdaságban: a közös agrárpolitika támogatásai inkább a nagyobb mértékű, mintsem a hatékonyabb vízhasználatot mozdítják elő, lásd például a 32. pontot.

általi bevezetése ezért elengedhetetlen az uniós környezetvédelmi szakpolitika eredményes végrehajtásának biztosításához.

A gondatlan magatartások bűncselekményi körbe való bevonásával kapcsolatban fontos hangsúlyozni az Unió környezetvédelmi szabályainak a megelőző és elővigyázatossági intézkedésekre támaszkodása mértékét. A Szerződés kifejezetten (az EUMSZ 191. cikkének (2) bekezdésében) előírja, hogy a környezetvédelmi politika ezeken az elveken alapul. A gondosság magas foka szükséges azon tevékenységek végzéséhez, amelyek a veszélyes anyagok és/vagy eljárások használatából eredően veszélyesek. Ebben az összefüggésben egy gondatlan magatartás súlyos, sőt katasztrofális következményekkel járhat, ami szükségessé teszi a társadalom azon álláspontjának hangsúlyozását, miszerint a gondatlan magatartást a kriminalizáláshoz kellően súlyosnak kell tekinteni. A büntetőjog célja az elrettentő hatás kifejtése, és a gondatlanság szankcionálása önmagában is elrettent az ilyen magatartásra való hajlandóságtól, például a nem elegendő befektetés vagy felelőtlen egyszerűsítés révén történő pénzügyi haszonszerzés érdekében.

A környezetvédelmi vívmányok körében számos olyan eszköz van – mint például az ipari kibocsátásokról szóló irányelv[14], a Seveso-irányelv[15], a REACH-rendelet[16], valamint a hulladékkal kapcsolatos jogszabályok –, amely arra összpontosít, hogy magas szintű műszaki biztosítékokkal lássák el a veszélyes vagy magas kockázatú tevékenységeket, illetve anyagokat.

Ami az egyes bűncselekmények előfordulási gyakoriságát illeti, elismert, hogy a szervezett bűnözés sajnálatos módon aláássa a hulladékgazdálkodást[17]. A vadon élő állatokra vonatkozó tilalmak megszegésével kapcsolatos problémák szintén régóta elismertek, amint azt például a Berni Egyezmény vadon élő állatokkal kapcsolatos bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos munkára összpontosítása is mutatja[18]. Ennek tükrében és a vonatkozó magatartás jellege miatt is szükséges, hogy ez az irányelv a gondatlan elkövetési magatartásra is kiterjedjen.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

• A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata

A Bizottság 2019–2020-ban értékelte a hatályos irányelvet (az értékelést 2020 októberében tették közzé), és arra a következtetésre jutott, hogy az irányelvnek nem volt nagy hatása a

[14] Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

[15] Az Európai Parlament és a Tanács 2012/18/EU irányelve (2012. július 4.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 197., 2012.7.24., 1. o.).

[16] Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30., 1. o.).

[17] A súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség európai uniós értékelése (SOCTA), A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime, Europol 2021, 54f. o.

[18] Egyezmény az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről.

gyakorlatban. Az irányelv utólagos értékelését négy fő értékelési kritérium vezérelte: a) eredményesség (az irányelv céljainak megvalósulásának értékelése), b) hatékonyság (annak értékelése, hogy az irányelv meglétéből és végrehajtásából származó előnyök indokolják-e a költségeket), c) koherencia (más vonatkozó uniós büntető-, ill. környezetvédelmi jogszabályokkal és szakpolitikákkal, valamint az Unió nemzetközi kötelezettségeivel) és d) relevancia (az irányelv eredeti célkitűzéseinek relevanciája a jelenlegi és jövőbeli szükségletekre figyelemmel). Az értékelés figyelembe vette a különböző érdekelt csoportokra gyakorolt társadalmi és gazdasági hatásokat is.

Az értékelés hat fő problémát azonosított, amelyek az irányelv gyakorlati eredménytelenségét okozták:

1. Az irányelv hatálya elavult és összetett módon van meghatározva, ami akadályozza az eredményes nyomozást, büntetőeljárást és a határokon átnyúló együttműködést.

2. Az irányelvben szerepel több, a környezeti bűncselekmények leírására használt nem egyértelmű fogalommeghatározás, amelyek hátráltathatják az eredményes nyomozást, eljárást és a határokon átnyúló együttműködést.

3. A hatályos irányelv szerinti szankciók mértéke nem minden tagállamban kellően hatásos és visszatartó erejű.

4. A környezeti bűnözés terén a tagállamok közötti elégtelen belső és határokon átnyúló együttműködés és koordináció akadályozza az eredményes nyomozást és büntetőeljárást.

5. A tagállamokban a környezeti bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásokra vonatkozó megbízható, pontos és teljes statisztikai adatok hiánya megakadályozza, hogy a nemzeti döntéshozók és gyakorló szakemberek nyomon kövessék intézkedéseik eredményességét.

6. Hatástalan jogérvényesítési lánc: a környezeti bűncselekmények prioritása, felderítése, kivizsgálása, büntetőeljárás alá vonása és szankcionálása a jogérvényesítési lánc hatástalan működése miatt nem eredményes. Valamennyi tagállamban és a jogérvényesítési lánc minden szintjén (ellenőrök, rendőrség, ügyészség és büntetőbíróságok) azonosítottak végrehajtási hiányosságokat, ideértve az erőforrások hiányát, az elégtelen képzést és a speciális ismeretek hiányát, a tudatosság és a prioritások hiányát, valamint a gyenge együttműködést és információmegosztást.

Az értékelés megállapításai alapján az Európai Bizottság az irányelv felülvizsgálata mellett döntött, és hatásvizsgálatot végzett. A hatásvizsgálat különböző lépései – a problémák és mozgatórugóik meghatározásától a célok és a lehetséges szakpolitikai lehetőségek meghatározásáig – az értékelő jelentés megállapításaira támaszkodtak.

- **Konzultációk az érdekelt felekkel**

A Bizottság eredményes nyilvános és célzott konzultációkat folytatott az érdekeltekkel, hogy hasznosítsa a külső szakértelmet és megértse a szélesebb nyilvánosság aggodalmait. Ezen túlmenően célja annak biztosítása volt, hogy az irányelv felülvizsgálatához megfontolt lehetőségek a legmegfelelőbb módot jelentsék az irányelv eredményességének növelésére és a gyakorló szakemberek munkájának támogatására. A konzultációkat a lehető legszélesebb körben folytatták le annak érdekében, hogy releváns információkat, bizonyítékokat és magyarázatokat kapjanak az érdekelt felek különböző kategóriáinak releváns és tényleges igényeiről a hat fő célkitűzéssel kapcsolatban:

- a környezeti bűnözésről szóló irányelv hatályának pontosítása és aktualizálása;
- a környezeti bűncselekmények meghatározására használt jogi szakkifejezések pontosítása;

- az elrettentő erejű és összehasonlítható szankciótípusok és -szintek rendelkezésre állásának javítása;
- a határokon átnyúló együttműködés javítása;
- az információk és statisztikai adatok gyűjtésének és terjesztésének javítása; valamint
- a jogérvényesítési lánc (képzés, koordináció és együttműködés, erőforrások, stratégiai megközelítés) működésének javítása.

A konzultációkat korai szakaszban folytatták le, és az érdekelt felek széles körének – így a lakosság, szakértők, gyakorló szakemberek (rendőrség, ellenőrök, ügyészek és bírák), gyakorló szakemberek hálózatai (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnviCrimeNet), tagállami hatóságok (igazságügyi és környezetvédelmi minisztérium), európai ügynökségek (Europol és Eurojust), környezetvédelmi nem kormányzati szervezetek (NGO-k), üzleti szervezetek, egyéni vállalatok és tudósok – véleményét kérték ki. Mindezekkel konzultáltak a környezeti bűnözés elleni küzdelemről szóló irányelv (a továbbiakban: irányelv) esetleges felülvizsgálatának szükségességével és tartalmával kapcsolatos elvárásaikról és aggályaikról.

A konzultációs folyamat során a Bizottság szolgálatai különféle módszereket és konzultációs formákat alkalmaztak. Ezek a következők voltak:

- a bevezető hatásvizsgálatról szóló konzultáció és egy 12 hetes nyílt nyilvános konzultáció, amelynek során valamennyi érdekelt fél véleményét kikérték;
- online célzott tematikus munkaértekezletek és szakértői csoportülések sorozata, beleértve a környezetvédelmi megfelelési és irányítási fórum és annak a környezeti bűncselekmények szankcionálásával foglalkozó munkacsoportja üléseit. A Bizottság által szervezett ülésekre való felkészülés érdekében előzetesen külön kérdőíveket és vitairatokat küldtek ki;
- számos online konferencia, amelyen a Bizottság részt vett és bemutatta az e területen végzett munkáját, visszajelzést gyűjtött a konferencia többi résztvevőjétől a hat fő lehetőségről, és további résztvevőket hívott meg a szakértői folyamatba és a nyilvános konzultációba;
- a Bizottság vagy érdekelt felek kezdeményezésére kétoldalú online találkozók az érdekelt felek széles körével;
- állásfoglalások és elemző dokumentumok európai ügynökségektől, gyakorló szakemberektől, szakmai hálózatoktól (pl. az IMPEL/ENPE/EUFJE és az EnviCrimeNet közös nyilatkozata, amelyet egy 2021 májusában fogadtak el a környezeti bűnözés elleni küzdelemnek és az irányelv felülvizsgálatának szentelt konferencián), az iparág képviselőitől, tagállami hatóságoktól, nem kormányzati szervezetektől, civil társadalomtól és a tudományos köröktől.

A célzott konzultációs tevékenységek több mint 6 hónapig, 2021 februárjától 2021 júliusáig tartottak.

A konzultációt szerkezet a hatásvizsgálattal azonos logikai sorrendet követett, kezdve a probléma meghatározásával, és lehetővé téve a lehetséges lehetőségek és azok hatásai fokozatos kidolgozását:

- A válaszadók többsége megerősítette a környezeti bűnözés elleni küzdelemről szóló irányelv hatálya aktualizálásának és a jogi fogalmak pontosításának szükségességét.

- A nem kormányzati szervezetek és a vállalkozói szövetségek hozzászólásainak többsége megjelölt olyan környezetvédelmi területeket vagy konkrét jogszabályokat, amelyekre nem terjed ki a környezeti bűnözésről szóló hatályos irányelv, de megfontolandó azoknak az alkalmazási körbe vonása.
- A válaszadók többsége indokoltnak tartotta a szankciók felső büntetési tételének minimumszintjére és a súlyosító körülményekre vonatkozó rendelkezéseket. Egyes esetekben hasznosnak tekinti az elkobzásról szóló rendelkezés és a jogi személyek elleni jogszabályok felvételét.
- Több fél az információk tagállamok általi jobb összegyűjtését és továbbítását szorgalmazta. Aggályok merültek fel azzal kapcsolatban, hogy ez összetett informatikai kiigazításokat, nehéz és hosszadalmas folyamatot jelent, amely súlyos adminisztratív terheket ró a bűnüldöző hatóságokra, az ügyészségre és az igazságszolgáltatásra.
- Az érdekelt felek nagy többsége megerősítette, hogy égetően szükséges a jogérvényesítési lánc gyakorlati eredményességének javítása, valamint a képzésre, az erőforrásokra, az együttműködésre és a koordinációra vonatkozó rendelkezések, valamint a környezeti bűnözés elleni küzdelem stratégiai megközelítésének szükségességét.

A Bizottság minden választ figyelembe vett annak eldöntésekor, hogy mely lehetőségeket kell előnyben részesíteni. A konzultációkról bővebb információ a hatásvizsgálat mellékleteiben található (7. és 8. melléklet).

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A hatásvizsgálathoz szükséges bizonyítékok rendelkezésre állásának biztosítása érdekében a Bizottság a szakértelem széles skáláját vette igénybe. A figyelembe vett szakértői vélemények két fő kategóriába sorolhatók: a témában készült legkorszerűbb tanulmányok, valamint az érdekelt felekkel folytatott konzultációk.

Először is, a Bizottság 2019–2020-ban értékelte a hatályos irányelvet, és 2020 októberében tette közzé megállapításait. Az értékelés segített a Bizottságnak megérteni a hatályos jogszabályok előnyeit és hátrányait. Ez előkészítette a terepet az irányelv felülvizsgálatához, mivel az értékelés egyértelműen hangsúlyozta, hogy a hatályos jogszabályok gyakorlati hatása elhanyagolható volt. Az értékelést követően a Bizottság szerződést kötött a hatásvizsgálat alátámasztását célzó tanulmány elkészítésére; A tanulmány 2021 áprilisa és 2021 októbere között készült. Célja a különböző lehetőségek hatásainak – elsősorban pénzügyi és gazdasági hatásaik – felmérése volt.

A két tanulmány mellett a Bizottság átfogóan áttekintette a témával kapcsolatban létező szakirodalmat. Ezt tükrözi a hatásvizsgálatban használt számos hivatkozás. Emellett elemezték az érdekelt felektől – például az Eurojusttól, az Europoltól, szakmai hálózatoktól, gyakorló szakemberektől, tagállamoktól, nem kormányzati szervezetektől és vállalkozásoktól – érkezett számos írásos nyilatkozatot. A másodelemzés kiterjedt az Európai Parlament állásfoglalásainak áttekintésére is, ilyen volt például a Jogi Bizottság a vállalatok környezeti károkért való felelősségéről szóló jelentése (2020/2027(INI)). Figyelembe vették a munkacsoportok megállapításait is, például az Európa Tanács Környezetvédelmi és Büntetőjogi Munkacsoportjának 2021. június 15-i 2. ülésére készült országfelmérést.

Gondosan mérlegelték a főbb európai környezetvédelmi jogérvényesítő hálózatok (IMPEL, EnviCrimeNet, ENPE, EUFJE) vonatkozó munkáját is.

Figyelembe vették a Tanács környezeti bűnözés elleni küzdelemről szóló kölcsönös értékelése nyolcadik fordulójának eredményeit is.

- **Hatásvizsgálat**

A jogalkotási javaslat hatásvizsgálaton alapul. A Szabályozói Ellenőrzési Testület 2021. október 1-jén pozitív véleményt adott ki, fenntartásokkal. A hatásvizsgálat I. melléklete fejti ki, hogy miként került sor a testület észrevételeinek kezelésére.

Egy értékelés kimutatta, hogy az irányelv – noha létrehozza a legjelentősebb környezeti bűncselekmények közös uniós keretét – a gyakorlatban nem járt különösebb hatással;

Nem befolyásolta a tagállamokban az ítéletek számát vagy a kiszabott szankciók mértékét. Az értékelés különösen a következő konkrét fő problémákat azonosította:

(1) az irányelv (annak két mellékletében és 3. cikkében a bűncselekmények listájával meghatározott) hatálya elavult, és a meghatározás összetett, ami akadályozza az eredményes nyomozást, a büntetőeljárást és a határokon átnyúló együttműködést;

(2) a „környezeti bűnözés” fogalmának meghatározása nem egyértelmű, és akadályozza az eredményes nyomozást, büntetőeljárást és a tagállamok közötti és a tagállamokon belüli határokon átnyúló együttműködést;

(3) a szankciók mértéke nem minden tagállamban hathatós és visszatartó erejű;

(4) a határokon átnyúló együttműködés túlságosan korlátozott;

(5) a statisztikai adatok korlátozott körű gyűjtése, feldolgozása és megosztása miatt a politikai döntéshozók és a gyakorló szakemberek nincsenek tisztában a környezeti bűncselekmények jellegével és nagyságrendjével, valamint a végrehajtási intézkedések eredményességével;

(6) a környezeti bűnözés elleni küzdelem jogérvényesítési lánca eredménytelen, többek között a képzettség és a szakosodás hiánya, valamint a környezetvédelmi bűnüldözés különböző szintjei közötti elégtelen koordináció és együttműködés miatt.

A Bizottság számos jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai lehetőséget dolgozott ki. A korai szakaszban megfontolt és elvetett lehetőségek a következők voltak: az irányelv hatályon kívül helyezése; vagy az azonosított problémák kizárólag nem kötelező erejű intézkedésekkel kezelése, például uniós iránymutatással a fogalommeghatározások és a szankciók mértékének értelmezése tekintetében.

Az értékelés alapján a meghatározott konkrét célok elérésére az irányelv felülvizsgálata az egyetlen megfelelő lehetőség. Ez nem zárja ki a támogató nem jogalkotási intézkedéseket (a továbbiakban: fő lehetőség). A fő szakpolitikai lehetőséggel összefüggésben a következő allehetőségeket (a továbbiakban: lehetőségek) azonosították és értékelték teljes részletességgel a hatásvizsgálatban az egyes konkrét célkitűzések elérése vonatkozásában:

1. célkitűzés: A nyomozások és a büntetőeljárások eredményességének javítása az irányelv hatályának frissítésével és az európai zöld megállapodásra figyelemmel az irányelv naprakészen tartására egy megvalósítható mechanizmus bevezetésével

- 1a. lehetőség: A mellékletekben szereplő jogszabályok meglévő listájának frissítése, a 3. cikkbe büntetendő cselekmények új releváns kategóriáinak felvétele, és a bizottsági eljárás bevezetése a mellékletek naprakészen tartása érdekében.
- 1b. lehetőség: Általános hivatkozás a vonatkozó ágazati jogszabályokra, és a mellékletek elhagyása; a környezeti bűnözés fogalmának finomítása a 3. cikk

szerinti bűncselekmények esetében, és a büntetendő cselekmények új releváns kategóriáinak felvétele.

- 1c. lehetőség: Az irányelvben a környezeti bűnözés fogalmának a vonatkozó uniós ágazati jogszabályok megsértése követelményét mellőző meghatározása.

Az előnyben részesített lehetőség az 1b., mivel ez nagyobb jogi egyértelműséget teremt azt illetően, hogy mely ágazati jogszabályok megsértése minősül környezeti bűncselekménynek. A jövőben az európai jogalkotónak frissítenie kell majd az irányelvet (a jelenlegi helyzethez hasonlóan), mivel az irányelv lényeges elemeire egyszerűbb mechanizmus – nevezetesen a bizottsági eljárás – nem alkalmazható. A környezeti bűnözés meghatározása lényeges elem. A 3. cikkben szereplő bűncselekmények fogalmának meghatározása a „jogellenesség” kiterjesztett meghatározására hivatkozással történne, és a hatályos környezetvédelmi jogszabályok súlyos megsértése alapján tartalmazná a büntetendő cselekmények kategóriáinak frissített listáját.

2. célkitűzés: A nyomozás és a büntetőeljárás eredményességének javítása a környezeti bűnözés fogalommeghatározásában használt homályos kifejezések pontosításával vagy kiiktatásával

- 2a. lehetőség: Az irányelvben szereplő nem egyértelmű fogalmak (pl. „jelentős kár”) pontosabb meghatározása.
- 2b. lehetőség: A homályos kifejezések, mint például a „jelentős kár” kiiktatása, ideértve a veszélyeztető magatartás kriminalizálását (veszélyeztető bűncselekmények).
- 2c. lehetőség: A 2a. és 2b. lehetőség kombinációja.

Az előnyben részesített lehetőség a 2c., mivel az egyértelműség kedvéért a jogalkotónak magában az irányelvben kell pontosítania (2a. lehetőség) a nem egyértelműként azonosított fogalommeghatározásokat, és a kockázat fogalmán alapuló további bűncselekményeket is fel kell vennie, ami elengedhetetlen olyan nagy kárral járó esetekben, amelyek környezetvédelmi büntetőeljárásban bizonyíthatók. A veszélyeztető bűncselekmények olyan esetkört kriminalizálnak, amelyek esetében a jogalkotó döntése szerint az ágazati szabályok megsértése nem tolerálható veszélyt jelent a környezetre.

3. célkitűzés: Hathatós, visszatartó erejű és arányos szankciótípusok és -szintek biztosítása a környezeti bűnözésre

- 3a. lehetőség: A szankciók felső büntetési tétele minimumszintjének bevezetése.
- 3b. lehetőség: 3a. lehetőség, valamint súlyosító körülmények és mellékbüntetések.
- 3c. lehetőség: 3b. lehetőség, valamint a bírságok mértékének a jogi személy pénzügyi helyzetéhez és/vagy az illegális haszonhoz kapcsolására vonatkozó kötelezettség.

Az előnyben részesített lehetőség a 3c., mivel minden intézkedés az eredményes szankcionálás különböző szempontjaira irányul, és erősíti egymást.

4. célkitűzés: A határokon átnyúló nyomozás és büntetőeljárás előmozdítása

A határokon átnyúló együttműködést közvetlenül elősegítő rendelkezéscsomag, mint például a harmonizált eredményes nyomozati eszközök, az Europolon, az Eurojuston és az OLAF-on keresztüli együttműködési kötelezettség, valamint a joghatósági szabályok.

5. célkitűzés: A környezeti bűnözéssel kapcsolatos tájékozott döntéshozatal javítása a statisztikai adatok jobb gyűjtése és kommunikációja révén

- 5a. lehetőség: A tagállamok kötelezése arra, hogy gyűjtsék össze a környezeti bűnözéssel kapcsolatos statisztikai adatokat, és azokról tegyenek rendszeresen jelentést a Bizottságnak.
- 5b. lehetőség: Az 5a. lehetőség, valamint a tagállamok azon kötelezettsége, hogy harmonizált közös szabványok szerint gyűjtsék és jelentsék a statisztikai adatokat.

Az előnyben részesített alternatíva az 5b.

6. célkitűzés: A nemzeti jogérvényesítési láncok működési eredményességének javítása a felderítés, a nyomozás, a büntetőeljárás és a szankcionálás előmozdítása érdekében

Kötelezettségcsomag a gyakorlati végrehajtás előmozdítására, például célzott és rendszeres képzés biztosítása a jogérvényesítési lánc minden szintjén, átfogó nemzeti környezeti bűnüldözési stratégiák és figyelemfelkeltő intézkedések.

Előnyben részesített csomag

Az 1. célkitűzés keretében a mellékletek elhagyása és a 3. cikkben a környezeti bűnözés fogalmának pontosítása, valamint a környezeti bűnözés új kategóriáinak ugyanabba a cikkbe történő felvétele várhatóan javítja a környezeti bűnözéssel kapcsolatos nyomozások és büntetőeljárások eredményességét, különösen a határokon átnyúló együttműködés tekintetében. A jövőben azonban az irányelv rendszeres, jogalkotási eljárás révén történő frissítésére is szükség lesz, ha új környezeti bűnözési területekkel kell az irányelv hatályát kiegészíteni. Erre nincs egyszerűbb mód, mivel a környezeti bűncselekmények kategóriáinak meghatározása az irányelv lényeges elemét képezi, és az európai jogalkotó döntését igényli.

A 2. célkitűzés keretében a környezeti bűnözésre való megfelelő reagáláshoz mind a veszélyeztetés, mind a kár bekövetkezéséhez kötött bűncselekményekre is szükség van. A hatályos irányelv e kétfajta büntetendő cselekmény meghatározásának kombinációjára épül. A javaslatnak fel kell vennie a veszélyeztető büntetendő cselekmények új kategóriáit, és pontosabban meg kell határoznia, hogy mely elkövetési magatartás minősül büntetendőnek; az irányelvbe a környezeti kár meghatározását lehetővé tevő információkat is fel kell venni.

A nem egyértelmű kifejezések – mint például a „*jelentős* kár” és „*elhanyagolható vagy nem elhanyagolható mennyiség*” – pontosabb meghatározása javítja az irányelv egyértelműségét. A veszélyeztető bűncselekményekre és a kockázatos magatartásra való összpontosítás eredményes szankcionálást tesz lehetővé olyan esetekben, amikor a tényleges kárt nehéz megállapítani vagy kár nem keletkezett. Ennélfogva a két lehetőség együttes alkalmazása a környezeti bűncselekmények nyomozásának és büntetőeljárásának eredményesebbé válásához vezethet.

A 3. célkitűzés keretében a szankciókra vonatkozó intézkedéscsomag (3c. lehetőség – szankciók felső büntetési tételének minimuma, súlyosító körülmények, mellékbüntetések, a bírságok mértékének az illegálisan szerzett haszontól és az elkövető pénzügyi helyzetétől függővé tétele) hatékonyabb, arányosabb, visszatartóbb és egységesebb szankciómértékeket fog eredményezni az egész Unióban és az uniós gyakorlatban. Ezen túlmenően a szabadságvesztés szankció minimális felső büntetési tétele révén a bűnüldözési szakemberek olyan nyomozati eszközökhöz fognak hozzáférést kapni, amelyek csak a felső büntetési tétel bizonyos minimumszintjét elérő szankcióval sújtható bűncselekmények esetében állnak rendelkezésre. Ennek nyomán nő a nyomozások eredményessége, és elősegíti a határokon átnyúló együttműködést.

A 4. célkitűzés alá tartozó intézkedések (nyomozati eszközök közelítése, uniós ügynökségeken keresztül történő együttműködés kötelezettsége, nemzeti kapcsolattartó pontok létrehozása) közvetlenül elősegítik a határokon átnyúló együttműködést, kiegészítik és erősítik egymást, és eredményesebb vizsgálatokhoz vezetnek, mivel számos környezetvédelmi bűnügyet csak határokon átnyúlóan lehet sikeresen felgöngyölíteni.

Az 5. célkitűzés keretében előnyben részesített lehetőség egy közösen meghatározott minimumelőíráshoz fog elvezetni a környezeti bűnözéssel kapcsolatos eljárásokra vonatkozó adatok gyűjtése terén, ezen keresztül pedig Unió-szerte összehasonlítható statisztikai adatokhoz.

A 6. célkitűzés keretében javasolt intézkedéscsomag (képzés/szakosodás, együttműködési és koordinációs követelmények, figyelemfelkeltés, nemzeti stratégiák) kedvező hatással lesz a gyakorlati eredményességre a jogérvényesítési lánc minden szintjén (ellenőrök, rendőrség, ügyészség, büntető bírói kar).

Mivel az irányelv mind a hat problémás területen fejlesztésre szorul, az egyes célkitűzések szerinti előnyben részesített lehetőségek kombinációja eredményezheti a legjobb átfogó csomagot. Az előnyben részesített lehetőségek kombinációja olyan halmozott hatásokat érhet el, amelyek túlmutatnak az egyes preferált lehetőségek által elérhető hatásokon.

A határokon átnyúló együttműködést nemcsak a 4. célkitűzés alá tartozó intézkedések fogják előmozdítani, hanem az irányelv tágabb hatálya is, amely több környezetvédelmi területen is lehetővé teszi az együttműködést. A környezeti bűnözésnek a 2. célkitűzés keretében történő pontosabb meghatározása mérsékelni fogja az eltérő tagállami felfogásokat, amelyek eddig hátráltatták vagy akár be is szüntették az együttműködést. A szankció felső büntetési tétele szintjének meghatározása nemcsak visszatartó erejű szankcionálást biztosít, hanem olyan eredményes, határokon átnyúló nyomozati eszközöket is megnyit, amelyeket olyan jogalkotási eszközök biztosítanak, amelyek csak bizonyos szankciószinttől alkalmazhatók a bűncselekmények egy adott kategóriájára. A 6. célkitűzés keretében az összehasonlítható színvonalú jobb tagállami képzés és szakosodás közvetlenül is elősegíti a határokon átnyúló együttműködést.

A környezeti bűnözés pontosabb meghatározása (2. célkitűzés), valamint a 6. célkitűzés szerinti jobb képzés és szakosodás erősíti a bűnüldözési szakemberek azon képességét, hogy előzetesen jobban megítélhessék egy ügy sikerének esélyeit, aminek nyomán több ügyben indul eljárás. A határokon átnyúló együttműködés javítása (4. célkitűzés) és az elrettentő erejű szankciótípusok és -szintek (3. célkitűzés) elérhetősége további olyan tényező, amely megkönnyíthet a környezeti bűncselekmények kezeléséhez szükséges erőforrásokkal kapcsolatos befektetési döntést.

A környezetvédelmi nyomozások eredményességét és elrettentő hatását nem csupán a 3. célkitűzés keretében előnyben részesített lehetőség révén történő megfelelőbb szankcionálással lehet elérni. A fent ismertetett, az 1., a 2., a 4. és a 6. célkitűzés keretében előnyben részesített lehetőségek együttes hatásai nyomán eredményesebb nyomozások szintén hozzájárulnak egy olyan büntető igazságszolgáltatási rendszerhez, amely visszatart a környezeti bűnözéstől.

Ily módon az előnyben részesített lehetőségek nemcsak az adott célkitűzéseket szolgálják a legjobban, hanem az egyes konkrét célkitűzéseken túlmenően is erősítik az irányelv általános eredményességét.

Az irányelv személyi hatálya

Tagállamok és hatóságok

Az irányelv végrehajtására vonatkozó rendelkezések várhatóan erősítik a jogérvényesítési lánc eredményességét, és biztosítják a környezeti bűnözés elleni küzdelemre irányuló erőfeszítések uniós szintű összehasonlíthatóságát. A tagállamok környezetvédelmi, bűnüldöző és igazságügyi hatóságai számára jelenthetnek bizonyos, mind egyszeri, mind folyamatos költségeket. Ezeket azonban a közép- és hosszú távú előnyök jóval meghaladják. A nemzeti hatóságoknak további emberi és anyagi erőforrásokat kell biztosítaniuk (főként a környezeti bűncselekmények nyomozásáért és üldözéséért leggyakrabban felelős intézményként a rendőrségen és az ügyészségen). Ugyanígy további adminisztratív terhet jelenthet a tagállamok azon kötelezettsége, hogy a statisztikai adatokat új, harmonizáltabb szabványok szerint gyűjtsék és jelentsék: az ügyek rögzítésére a meglévő rendszerek esetleges kiigazításával, valamint e statisztikák Uniónak történő továbbítása előtti nemzeti szintű kidolgozásával. Az irányelv módosított feltételeire és a további személyzetre figyelembe véve minden tagállamnak bizonyos fokú kiegészítő képzést kellene biztosítania a jogérvényesítési láncban érintett szakemberek számára. A szükséges források attól függenek, hogy a tagállamok már milyen mértékben nyújtanak rendszeres képzést a környezeti bűnözésről. Végezetül további költségekkel jár a nemzeti kapcsolattartó pontok felállítása különböző intézményekben, valamint a környezeti bűnözés elleni küzdelem nemzeti stratégiáinak kidolgozása.

Uniós vállalkozások

Az irányelvhez kapcsolódóan az uniós vállalkozások esetében nincsenek közvetlen költségek; megfelelési költségeik a közigazgatási környezetvédelmi jogból származnak. A környezeti bűnözés területén az eredményesebb bűnüldözés megvédené a legálisan működő vállalkozásokat az illegális üzleti tevékenység által keltett tisztességtelen versenytől. Ezen túlmenően csökkenne az illegális tevékenységgel érintett iparágak (pl. hulladékgazdálkodás, vegyianyag-gyártás) jó hírnevének sérelme, ami további előnyökkel járna a szabályokat betartó vállalkozások számára. Mivel a környezeti bűnözés továbbra is a közigazgatási jogszabályok megsértéséhez kapcsolódik, mérsékelt annak veszélye, hogy a vállalkozásokat a közigazgatási jogban engedélyezett környezetvédelmi tevékenységért szankcionálják, az irányelvben említett konkrét és jól meghatározott helyzetek kivételével.

Kis- és középvállalkozások

A kkv-kra némileg nagyobb nyomás nehezedhet, a bírságfizetésre és/vagy jogi szakértő bevonására, valamint átvilágítási tevékenységek elvégzésére vonatkozó alacsonyabb kapacitásukból eredően. Az a lehetőség, hogy a bírságokat a bűncselekmény egyéb körülményi vonatkozásai mellett a társaság pénzügyi helyzetéhez kötik, csökkentheti a kkv-k ilyen bírságoknak való kiszolgáltatottságát.

Uniós polgárok

A környezetvédelmi büntető jogszabályok hathatósabb végrehajtása várhatóan pozitív hatást fejt ki a társadalom egészére. A környezetvédelemmel járó életminőségi előnyök mellett a bűnözés visszaszorítása támogatja a jobb kormányzást, a korrupció mérséklését és a nagy szervezett bűnözői csoportok által jelentett kockázatok csökkentését.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Ez a hatásvizsgálat nem tárt fel semmiféle lehetőséget az irányelv egyszerűsítésére vagy a szükségtelen költségek csökkentésére.

Az irányelv – lévén büntetőjogi eszköz – nem jelent többletköltséget a polgárok, a vállalkozások és a kkv-k számára. Ezt az érdekelt felekkel folytatott konzultációk is megerősítették.

A javaslat számos további rendelkezést fog tartalmazni, amelyek célja a jelenleg igen általános irányelv és hatályának pontosítása, a bűncselekmények pontosabb meghatározása, valamint a szankciók eredményességének, arányosságának és visszatartó erejének biztosítása. Ez leegyszerűsíti és megkönnyíti a tagállami hatóságok általi gyakorlati végrehajtást, és ezáltal biztosítja, hogy az irányelv jobban elérje céljait.

A javaslat új rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek megkövetelik a tagállamoktól, hogy hozzanak olyan konkrét intézkedéseket, amelyek biztosítják az irányelv eredményes gyakorlati végrehajtását (képzési intézkedések, figyelemfelkeltő intézkedések, a határokon átnyúló együttműködés erősítését célzó intézkedések, a szükséges erőforrások biztosítását célzó intézkedések stb.). Jóllehet ezek olyan új kötelezettségek, amelyek költségekkel járnak a tagállamok számára, a szóban forgó rendelkezések valójában csak azt írják elő kifejezetten, hogy mi minősül minden esetben tagállami kötelezettségnek. A tagállamoknak nemcsak át kell ültetniük az irányelvet nemzeti jogukba, hanem a szükséges gyakorlati végrehajtási intézkedéseket is meg kell tenniük. Az értékelés kimutatta, hogy a gyakorlati végrehajtás minden tagállamban és a jogérvényesítési lánc egészében hiányos. Az irányelvben foglalt kötelezettségekre ezért a tagállami szabályszerűség biztosítása érdekében van szükség. A javaslatban előírt végrehajtási intézkedések a szakemberek által az irányelvet átültető nemzeti rendelkezések végrehajtása érdekében legmegfelelőbbnek megítélt intézkedések. Különösen a képzésre utalnak a környezeti bűnözéssel kapcsolatos bűnüldözés javításához elengedhetetlen szükségletként.

- **Alapvető jogok**

Az irányelv valószínűleg pozitív hatással lesz az Európai Unió Alapjogi Chartájának 37. cikkének tárgyát képező környezetvédelem szintjére. A környezet javítása elősegíti az állampolgárok testi jólétének (egészségének) javítását – ez az emberi méltóság körébe tartozik. Ezért pozitívan fogja befolyásolni az élethez való jogot (a Charta 2. cikke), a testi épséghez való jogot (3. cikk), a gyermekek gondozását és jólétét (24. cikk), valamint az egészséges munkakörülményekhez való jogot (31. cikk) és a megelőző és egyéb egészségügyi ellátáshoz való jogot (35. cikk).

Ezt az irányelvet – büntetőjogi eszközként – át kell ültetni a nemzeti jogba, tiszteletben tartva az alapvető jogokat és az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: Charta) foglalt, az EUSZ-ben elismert elveket. Az irányelvet konkrétan a személyes adatok védelméhez való jog (a Charta 8. cikke), a vállalkozás szabadsága (16. cikk), az ártatlanság vélelme és a védelemhez való jog (48. cikk), a jogszerűség és a bűncselekmények és a szankciók arányosságának elve (49. cikk), valamint a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmának (50. cikk) tiszteletben tartásával kell átültetni és alkalmazni. Ezen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a büntetőeljárásban a gyanúsítottak vagy terheltek eljárási jogait tiszteletben tartsák. Az ezen irányelvből eredő kötelezettségek nem sértik a tagállamoknak a büntetőeljárásokban fennálló eljárási jogokra vonatkozó uniós jog szerinti kötelezettségeit.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A jelenlegi javaslatnak elhanyagolható költségvetési kihatásai vannak a tagállamok és a Bizottság számára. A Bizottság esetében fennálló pénzügyi vonatkozásokkal kapcsolatos konkrét információk az e jogalkotási csomaghoz csatolt pénzügyi kimutatásban találhatók.

A Bizottságnál kétféle költség jelentkezik: egyszeri és visszatérő. A Bizottság számára az első pénzügyi vonatkozások a felülvizsgálat ötödik célkitűzéséhez kapcsolódnak: azaz a statisztikai adatgyűjtés és a környezeti bűnözésről szóló jelentés javításához. A Bizottság e célkitűzéshez kapcsolódó költségei 2025-ben 155 000 EUR-t tesznek ki. Ez a teljes költség

háromféle kiadásra oszlik. Először is, a minimumelőírások meghatározása 110 000 EUR-ba fog kerülni, és ez egyszeri költség, amely csak 2025-ben fog felmerülni. A második költség a szabványok fenntartásával kapcsolatos, és évi 16 000 EUR visszatérő költség. Az ehhez a célkitűzéshez kapcsolódó utolsó költség a Bizottság kétévente elkészített tagállami adatokról szóló jelentése, amely szintén évente visszatérő 25 000 EUR költség.

A felülvizsgálat ötödik célkitűzéséhez kapcsolódó költségeken kívül a Bizottságnak egy másik egyszeri költségről is rendelkeznie kell a jelentéstételi kötelezettségei tekintetében. A jogalkotási javaslat szerint a Bizottságnak két jelentést kell készítenie. Az első az irányelv tagállamok általi átültetésére vonatkozik, és 405 000 EUR-ba kerül, ami a tanulmány elkészítéséhez egy vállalkozó megbízása (350 000 EUR) és a bizottsági személyzet által végzett felülvizsgálat (54 600 EUR) költségére oszlik. A Bizottság által elkészítendő második jelentés egy tanulmány, amely bizonyos mutatók segítségével az irányelv eredményességét fogja elemezni. Ez a jelenlegi többéves pénzügyi keret vége után elkészítendő tanulmány 420 000 EUR-ba kerül.

Ennélfogva a Bizottság összes költsége 2025-ben 560 000 EUR-t, az irányelvhez kapcsolódó ismétlődő éves költségek pedig 45 000 EUR-t tesznek majd ki. Ez az értékelés nem tartalmazza az irányelv eredményességéről szóló jelentés költségeit, amelyre a jelenlegi többéves pénzügyi keretet követően kerülne sor.

Az irányelv tagállami pénzügyi vonatkozásai a felülvizsgálat három célkitűzéséhez kapcsolódnak: a tagállamok közötti eredményes együttműködés és koordináció javítása (4. célkitűzés), a statisztikai adatgyűjtés és a környezeti bűnözésről szóló jelentés javítása (5. célkitűzés), valamint a jogérvényesítési lánc eredményes működésének javítása (6. célkitűzés).

Ami a 4. célkitűzést illeti, minden tagállam esetében kétféle költség jelentkezik: nyomozati eszközökre és nemzeti kapcsolattartó pontok létrehozására. A nyomozati eszközökre vonatkozóan nem álltak rendelkezésre adatok a költségek eredeti felméréséhez. A nemzeti kapcsolattartó pontok felállításának költsége azonban minden tagállam esetében 475 600 és 792 700 EUR között változik, a tagállam által választott megoldástól függően.

Az 5. célkitűzést illetően a tagállamok esetében többféle költség azonosítható. Ezek közül kettő egyszeri költség: a nemzeti koordinációs eljárás felállítása, amely minden tagállam számára 146 200 EUR, valamint a minimumelőírások meghatározása, amely 280 000 EUR-ba fog kerülni. Az 5. célkitűzéshez kapcsolódó két költség nem egyszeri, hanem visszatérő. Először is, a tagállamoknak karban kell tartaniuk a szabványokat, és ez minden tagállam számára 35 000 EUR-ba fog kerülni. A koordináció, az adatgyűjtés és a jelentéstétel 220 000 EUR költséget fog jelenteni az összes tagállamra. Ez azt jelenti, hogy az 5. célkitűzés költségeinek teljes, tagállamok által viselendő összege körülbelül 683 000 EUR.

A 6. célkitűzést illetően a tagállamoknál ismét többféle költség fog felmerülni: képzésre, a lakosság tudatosságának növelésére, a nemzeti stratégiák meghatározására és végrehajtására, valamint a létszám növelésére. Mivel a képzés az irányelv egyik fő támogató intézkedése, a becslések szerint a képzés a tagállamokban összesen 7 800 000 EUR-ba fog kerülni. A nemzeti stratégiákhoz kapcsolódó költségeket egyszeri és ismétlődő költségekre kell felosztani. A nemzeti stratégiák meghatározása és első végrehajtása 864 000 EUR-ba fog kerülni az összes tagállamra. Ezen első rész befejezésekor a tagállamoknak ismétlődő költségei lesznek, amelyek a becslések szerint az összes tagállamra 325 000 EUR. Végezetül, az ezen irányelvvel összefüggő létszámnövekedést az összes tagállamra 4 millió EUR-ra becsülték. Ennélfogva a 6. célkitűzés összes költsége körülbelül 13 millió EUR-t tesz ki az összes tagállamra.

Ezeket a költségeket össze kell vetni a környezeti bűncselekmények okozta veszteséggel. Az UNEP és az Interpol 2016 júniusában közzétett becslései szerint a környezeti bűncselekmények okozta éves veszteség 91 és 258 milliárd USD között van.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A javaslat célja a hatályos irányelv hiányosságainak kijavítása, ezért különféle intézkedéseket határoz meg a végrehajtásra, a nyomon követésre, az értékelésre és a jelentéstételre vonatkozóan.

Először is, az irányelv hatálybalépése után a környezeti bűncselekményekre vonatkozó jelentéstételre és statisztikai adatok gyűjtésére vonatkozó minimumelőírásokat végrehajtási jogi aktussal kell megállapítani. A tagállamoknak az irányelv hatálybalépése után legkésőbb egy évvel nemzeti stratégiát kell kidolgozniuk a környezeti bűnözés elleni küzdelemre, és cselekvési tervet kell kidolgozniuk az irányelv átültetésére. Ez lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy értékelje a felülvizsgált irányelv tagállamok általi átültetését, valamint a környezeti bűnözés elleni eredményesebb küzdelem iránti elkötelezettségüket.

A végrehajtási terv, valamint az értékelési és jelentéstételi intézkedések nem szűnnek meg az irányelv hatálybalépését követően. Az irányelv hatályba lépésétől számítva 18 hónap áll a tagállamok rendelkezésére ahhoz, hogy átültessék az irányelv rendelkezéseit nemzeti jogrendszerükbe. Két évvel ezen átültetési időszak lejárta után a Bizottságnak jelentést kell készítenie arról, hogy a tagállamok miként ültették át az irányelvet. Öt évvel az átültetési időszak lejárta után a Bizottságnak tanulmányt kell készítenie az irányelv eredményességéről, hogy értékelje annak hozzáadott értékét. E nyomonkövetési eljárásokon kívül a tagállamoknak kétévente jelentést kell készíteniük, amely tartalmazza az irányelvre vonatkozó információkat, például nemzeti stratégiájukat vagy koordinációs és együttműködési intézkedéseiket. A tagállamok által továbbított adatok alapján a Bizottság statisztikai jelentéseket is fog készíteni a környezeti bűnözésről.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

1. cikk: Tárgy

Ez a rendelkezés meghatározza az irányelv célját, és különösen azt a célt, hogy bűncselekmények és a büntetési tételek meghatározásával támogassa a környezet védelmét.

2. cikk: Fogalommeghatározások

Ez a rendelkezés tartalmazza az irányelvben használt fogalmak meghatározását, beleértve a „jogellenesség” pontosított meghatározását a környezeti bűncselekmények fogalmának meghatározása céljából.

3. cikk: Büntetendő cselekmények

Ez a rendelkezés az ezen irányelv hatálya alá tartozó bűncselekményeket ismerteti. A bűncselekmények egy része a hatályos irányelvből került átvételre, néhány a meglévők módosított és pontosított változata, néhány pedig új bűncselekmény. Ezen túlmenően a bűncselekmények meghatározásában használt fogalmak pontosításra kerülnek annyiban, hogy meghatározzák a bűncselekmények nyomozása, büntetőeljárás alá vonása és elbírálása során figyelembe veendő elemeket: különösen a „jelentős kár”, a „valószínű” károkozás és az „elhanyagolható mennyiség” fogalmát.

4. cikk: Felbujtás, bűnsegély, illetve bűncselekmény elkövetésének kísérlete

A 4. cikk kriminalizálja a 3. cikk (1) bekezdésében említett bűncselekmények elkövetésére való felbujtást, valamint az abban való bűnrészességet. A 4. cikkben felsorolt egyes bűncselekmények elkövetésének kísérlete is bűncselekménynek minősül.

5. cikk: Természetes személyekkel szemben kiszabható büntetések

Ez a cikk minimumkövetelményeket nyújt annak biztosítására, hogy a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal legyenek büntetendők. Ezen túlmenően a javaslat előírja, hogy a tagállamok vezessenek be konkrét szankciószinteket és -típusokat a környezetvédelmi bűncselekményekre vonatkozóan. A javasolt kategóriákba sorolás tükrözi a bűncselekmények súlyosságát. A (2) bekezdés például kimondja, hogy a 3. cikkben említett bűncselekmények felső büntetési tétele legalább tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha azok halált vagy bárki számára súlyos sérülést okoznak vagy okozhatnak.

Az (5) bekezdés célja, hogy a tagállamok intézkedéseket hozzanak annak biztosítására, hogy a 3. és 4. cikkben említett bűncselekményekre további szankciók és intézkedések vonatkozzanak, amelyek lehetővé teszik a különböző típusú bűnözői magatartásokra a testreszabott reagálást.

6. cikk: Jogi személyek felelőssége

Ez a cikk kötelezettségeket tartalmaz a jogi személyek 3. és 4. cikkben említett bűncselekményekért való felelősségének biztosítására, amennyiben az említett bűncselekményeket annak javára követték el. Ez a cikk azt is előírja, hogy a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a jogi személyek a felügyelet és ellenőrzés elmaradása miatt felelősségre vonhatók legyenek, amely lehetővé tette a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmény jogi személy javára történő elkövetését. Ezenkívül a jogi személy felelőssége nem zárhatja ki a természetes személyekkel szembeni büntetőeljárást.

7. cikk: Jogi személyekkel szembeni szankciók

Ez a cikk a javaslat hatálya alá tartozó bűncselekményekben érintett jogi személyekre alkalmazandó szankciókat határozza meg.

8. cikk: Súlyosító körülmények

Ez a cikk határozza meg azokat a súlyosító körülményeket, amelyeket a 3. és 4. cikkben említett cselekmény szankcióinak alkalmazásakor figyelembe kell venni.

9. cikk: Enyhítő körülmények

Ez a cikk határozza meg azokat az enyhítő körülményeket, amelyeket a 3. és 4. cikkben említett bűncselekményekre szankciók alkalmazásakor figyelembe kell venni.

10. cikk: Befagyasztás és elkobzás

Ez a rendelkezés biztosítja, hogy a tagállamok lehetőséget biztosítsanak az illetékes hatóságoknak az e javaslat hatálya alá tartozó bűncselekményekből származó bevételek befagyasztására és elkobzására.

11. cikk: Bűncselekmények elévülési ideje

Ez a cikk az elévülési időkre vonatkozó rendelkezéseket állapít meg annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok egy bizonyos időtartamon belül kivizsgálhassák, üldözhessék és elbírálhassák a javaslat hatálya alá tartozó bűncselekményeket.

12. cikk: Joghatóság

Ez a cikk a joghatóságra vonatkozó rendelkezéseket állapít meg annak biztosítására, hogy a tagállamok megállapítsák joghatóságukat a javaslat hatálya alá tartozó bűncselekmények tekintetében, és tájékoztassák a Bizottságot azon döntésükről, ha kiterjesztik ezt a joghatóságot olyan konkrét ügyekre, amikor a bűncselekményt a területükön kívül követik el.

13. cikk: A környezeti bűncselekményt bejelentő vagy a nyomozást segítő személyek védelme

Ez a rendelkezés azon személyek védelmére vonatkozik, mint a visszaélést bejelentők, a környezetvédők és mások, akik információt jelentenek be vagy bizonyítékot szolgáltatnak a környezeti bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozáshoz.

14. cikk: A nyilvánosság érintett tagjainak eljárásban való részvételi joga

Ez a rendelkezés a büntetőeljárásban való részvételhez való eljárási jogokat rendezi, amelyeket a 2. cikkben meghatározottak szerint a nyilvánosság érintett tagjai számára biztosítani kell.

15. cikk: Megelőzés

Ez a rendelkezés előírja a tagállamok számára, hogy tegyenek megelőző intézkedéseket a környezeti jogsértések visszaszorítása érdekében.

16. cikk: Erőforrások

E rendelkezés célja annak biztosítása, hogy a környezeti bűncselekményeket felderítő, kivizsgáló, büntetőeljárást folytató vagy elbíráló nemzeti hatóságok elegendő számú képzett személyzettel és elegendő pénzügyi, műszaki és technológiai erőforrással rendelkezzenek feladataik eredményes ellátásához.

17. cikk: Képzés

E rendelkezés célja a képzési tevékenységek jogérvényesítési lánc mentén történő fokozása annak biztosítása érdekében, hogy minden érintett fél rendelkezzen a szerepköre eredményes ellátásához szükséges speciális készségekkel és képességekkel.

18. cikk: Nyomozati eszközök

Ez a rendelkezés előírja, hogy a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények kivizsgálásához speciális nyomozati eszközöket kell elérhetővé tenni.

19. cikk: Koordináció és együttműködés a tagállamok illetékes hatóságai között

Ez a rendelkezés előírja a tagállamok számára, hogy stratégiai és operatív szinten biztosítsák a koordinációt és az együttműködést a környezeti bűnözés megelőzésében és az ellene folytatott küzdelemben részt vevő valamennyi illetékes hatóságuk között.

20. cikk: Nemzeti Stratégia a környezeti bűnözés elleni küzdelemről

E rendelkezés célja a környezeti bűnözés elleni küzdelem stratégiai megközelítésének biztosítása, és rögzíti azokat a szempontokat, amelyeket a nemzeti stratégiában kell rögzíteni, amelyet minden tagállamban meg kell határozni.

21. cikk: Adatgyűjtés és kommunikáció

Ez a rendelkezés rendezi a környezeti bűnözés elleni küzdelemre irányuló erőfeszítésekkel kapcsolatos módszeres információgyűjtés és a környezeti bűnözésre vonatkozó statisztikai adatok szolgáltatásának szükségességét. Megköveteli a tagállamoktól a vonatkozó statisztikai adatok gyűjtését, közzétételét és a Bizottság részére történő megküldését. Kötelezi továbbá a Bizottságot, hogy rendszeresen tegyen közzé jelentést a tagállamok által szolgáltatott statisztikai adatok alapján. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy segítsen a környezeti

bűnözéssel kapcsolatos azon adatok jelenlegi korlátozott rendelkezésre állásának megoldásában, amelyek segítenék a nemzeti rendszerek környezeti bűncselekmények elleni küzdelemben való eredményességének értékelését.

22. cikk: Végrehajtási hatáskörök

Ez a rendelkezés kiegészíti a 25. cikket, és célja a tagállamok azon kötelezettségének megerősítése, hogy a statisztikai adatokat megküldjék a Bizottságnak azzal, hogy előírja a Bizottságnak a statisztikai adatok jelentésére vonatkozó közös minimumelőírásokat meghatározó végrehajtási jogi aktus elfogadását.

23. cikk: Bizottsági eljárás

Ez a rendelkezés rendezi azt az igényt, hogy a Bizottságot a végrehajtási jogi aktus tervezetének elfogadásában egy bizottságnak kell segítenie.

24., 25., 26., 27., 28., 29. cikk

Ezek a cikkek tartalmaznak további rendelkezéseket a tagállamok általi átültetésről, a tagállami jelentéstételről, a Bizottság általi értékelésről és jelentéstételről, a hatálybalépésről, a 2005/35/EK irányelv alkalmazásáról, valamint a 2008/99/EK irányelv ezen irányelvvel való felváltásáról.

2021/0422 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a környezet büntetőjog általi védelméről, valamint a 2008/99/EK irányelv felváltásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 83. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére[19],

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdése és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191. cikke értelmében az Unió elkötelezett a környezet minőségének magas szintű védelme és javítása mellett.

(2) Az Unió továbbra is aggályosnak tekinti a környezeti bűncselekmények számának növekedését és azok hatásait, amelyek csorbítják az uniós környezetvédelmi jogszabályok eredményességét. Ezek a bűncselekmények ráadásul egyre inkább átnyúlnak azon tagállamok határain, amelyekben a bűncselekményeket elkövették. Az említett bűncselekmények fenyegetést jelentenek a környezetre, és ezért megfelelő és eredményes válaszintézkedéseket tesznek szükségessé.

(3) A 2008/99/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti, meglévő szankciórendszerek[20] és a környezetvédelmi ágazati jog nem elegendő ahhoz, hogy a környezetvédelmi politika minden területén biztosítsa a környezet védelmére vonatkozó uniós jog betartását. A jogkövetést olyan büntetőjogi szankciók kiszabhatóságával lehet és kell fokozni, amelyek a közigazgatási szankciókhoz képest a társadalmi helytelenítés egy erőteljesebb formáját fejezik ki.

(4) Javítani kell a környezet elleni bűncselekmények hatékony nyomozását, büntetőeljárás alá vonását és elbírálását. A környezet elleni bűncselekmények 2008/99/EK irányelvben meghatározott listáját felül kell vizsgálni, és azt ki kell egészíteni a büntetendő cselekmények további, az uniós környezetvédelmi jog legsúlyosabb megsértésein alapuló kategóriáival. Meg kell erősíteni a szankciókra vonatkozó rendelkezéseket azok elrettentő hatásának fokozása érdekében, valamint a környezeti bűncselekmények nyomozásáért, büntetőeljárás alá vonásáért és elbírálásáért felelős jogérvényesítési láncot.

---

19 HL C […]., […], […]. o.

20 Az Európai Parlament és a Tanács 2008/99/EK irányelve (2008. november 19.) a környezet büntetőjog általi védelméről (HL L 328., 2008.12.6., 28. o.).

(5) A tagállamoknak bűncselekménnyé kell nyilvánítaniuk a büntetendő cselekmények kategóriáit, és pontosabban kell meghatározniuk a bűncselekmények kategóriáit, valamint harmonizálniuk kell a szankciótípusokat és -mértékeket.

(6) A tagállamoknak büntetőjogi szankciókat kell előírniuk nemzeti jogszabályaikban az uniós környezetvédelemi jog rendelkezéseinek súlyos megsértése esetére. A közös halászati politika keretében az uniós jog az 1224/2009/EK rendelet[21] és az 1005/2008/EK rendelet alapján átfogó ellenőrzési és jogérvényesítési szabályrendszert ír elő súlyos jogsértések esetére, beleértve azokat is, amelyek a tengeri környezetet károsítják. E a rendszer keretében a tagállamok választhatnak a közigazgatási és/vagy büntetőjogi szankciórendszerek között. Az európai zöld megállapodásról szóló bizottsági közleményével[22] és az EU 2030-ig szóló biodiverzitási stratégiájával[23] összhangban az 1224/2009/EK rendelet és az 1005/2008/EK rendelet[24] hatálya alá tartozó egyes szándékos jogellenes magatartásokat bűncselekményekké kell nyilvánítani.

(7) Ahhoz, hogy egy magatartás ezen irányelv értelmében környezeti bűncselekménynek minősüljön, a környezet védelmét szolgáló uniós jog vagy az azt végrehajtó nemzeti törvények, közigazgatási rendelkezések vagy határozatok értelmében jogellenesnek kell lennie. Meg kell határozni a büntetendő cselekmények egyes kategóriáit alkotó magatartásokat, és adott esetben meg kell határozni azt a küszöbértéket, amely a cselekménynek a büntetendőséghez el kell érnie. Az ilyen magatartást szándékos, illetve bizonyos esetekben súlyosan gondatlan elkövetés esetén bűncselekménynek kell minősíteni. Súlyosan gondatlan elkövetés esetén bűncselekménynek minősül az olyan jogellenes magatartás, amely személyek halálát vagy súlyos sérülését, a környezetben jelentős kárt vagy annak jelentős kockázatát okozza, vagy egyébként a környezetre különösen károsnak minősül. A tagállamok ezen a területen továbbra is elfogadhatnak, illetve fenntarthatnak szigorúbb büntetőjogi szabályokat.

(8) A magatartást akkor is jogellenesnek kell tekinteni, ha azt valamely tagállam illetékes hatóságának engedélye alapján hajtják végre, ha az engedélyt csalárd módon, vesztegetéssel, zsarolással vagy kényszerítéssel szerezték meg. Ezenfelül a vállalkozóknak meg kell tenniük az ahhoz szükséges lépéseket, hogy saját tevékenységük végzése során betartsák a környezet védelmével kapcsolatos, alkalmazandó törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket, többek között azáltal, hogy eleget tesznek az alkalmazandó uniós és nemzeti jogszabályokban

---

21 A Bizottság 404/2011/EU végrehajtási rendelete (2011. április 8.) a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló 1224/2009/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 112., 2011.4.30., 1. o.).

22 A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK: Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final.

23 A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK – A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia: Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!, COM(2020) 380 final.

24 A Tanács 1005/2008/EK rendelete (2008. szeptember 29.) a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat megelőzésére, megakadályozására és felszámolására irányuló közösségi rendszer létrehozásáról, továbbá a 2847/93/EGK, az 1936/2001/EK és a 601/2004/EK rendelet módosításáról és az 1093/94/EK és az 1447/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 286., 2008.10.29., 1. o.).

meghatározott, a meglévő engedélyek módosítására vagy frissítésére vonatkozó eljárások során teljesítendő kötelezettségeiknek.

(9) A környezetet az EUSZ 3. cikkének (3) bekezdésében és az EUMSZ 191. cikkében meghatározottak szerinti tág értelemben kell védeni, ideértve az összes természeti erőforrást – levegőt, vizet, talajt, vadon élő állatokat és növényeket, beleértve az élőhelyeket is –, valamint a természeti erőforrások által nyújtott szolgáltatásokat.

(10) Az éghajlatváltozás felgyorsulása. a biológiai sokféleség csökkenése és a környezetkárosodás, azok pusztító hatásának kézzelfogható példáival együttesen ahhoz vezetett, hogy a zöld átállást korunk meghatározó célkitűzéseként és a generációk közötti méltányosság kérdéseként ismerték el. Ezért az ezen irányelv hatálya alá tartozó uniós jogszabályok módosulása esetén ennek az irányelvnek ki kell terjednie minden olyan frissített vagy módosított uniós jogszabályra is, amely az ezen irányelvben meghatározott bűncselekmények hatálya alá tartozó területre vonatkozik, amennyiben az uniós jog szerinti kötelezettségek lényege változatlan marad. Ha azonban új jogi eszközök a környezetre káros új magatartásokat tiltanak, ezt az irányelvet módosítani kell annak érdekében, hogy a bűncselekmények kategóriáit kiegészítsék az uniós környezetvédelmi jog súlyos megsértésének új eseteivel.

(11) A környezeti bűncselekmények meghatározásához használt minőségi és mennyiségi küszöbértékeket pontosítani kell azon körülmények nem kimerítő felsorolása révén, amelyeket a bűncselekmények nyomozását, büntetőeljárás alá vonását és elbírálását végző hatóságoknak az említett küszöbértékek értékelése során figyelembe kell venniük. Ennek elő kell segítenie az irányelv koherens alkalmazását és a környezeti bűncselekmények elleni hatékonyabb küzdelmet, valamint jogbiztonságot kell biztosítania. Az említett küszöbértékek vagy alkalmazásuk azonban nem nehezítheti meg túlzottan a bűncselekmények nyomozását, büntetőeljárás alá vonását vagy elbírálását.

(12) A büntetőeljárások és tárgyalások során kellően figyelembe kell venni az olyan módon működő bűnszervezetek részvételét, amely negatív hatást gyakorol a környezetre. A büntetőeljárásoknak ki kell terjedniük a vesztegetésre, a pénzmosásra, a számítástechnikai bűnözésre és a közokirat-hamisításra, valamint – üzleti tevékenységgel összefüggésben – az elkövetőnek a haszon maximalizálására vagy a kiadások megtakarítására irányuló szándékára, amennyiben ez környezeti bűncselekményekkel összefüggésben valósul meg. Ezek a bűnözési formák gyakran összefüggenek a környezeti bűnözés súlyos formáival, ezért nem szabad azokat elszigetelten kezelni. E tekintetben különösen aggályos, hogy az illetékes közigazgatási szervek vagy közfeladatát ellátó tisztviselők eltűrik vagy aktívan támogatják egyes környezeti bűncselekmények elkövetését. Ez bizonyos esetekben akár korrupció formáját is öltheti. Ilyen magatartás például, hogy szemet hunynak a környezetvédelmi jogszabályok megsértése felett vagy azt nem jelentik az ellenőrzéseket követően, szándékosan mellőzik például annak vizsgálatát vagy ellenőrzését, hogy az engedély birtokosa betartja-e az engedély feltételeit, illegális engedélyek kiadása, illetve hamisított vagy valótlan kedvező jelentések kiadása mellett döntenek vagy szavaznak.

(13) Büntetendővé kell tenni továbbá a szándékosan elkövetett bűncselekményekre való felbujtást és az azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegélyt. Szándékos elkövetés esetén bűncselekménynek minősül az olyan bűncselekmény elkövetésének kísérlete is, amely személynek halált vagy súlyos sérülést, jelentős környezeti kárt vagy valószínűleg jelentős környezetkárosodást okoz, vagy egyébként különösen károsnak minősül.

(14) A bűncselekményekre vonatkozó szankcióknak hatékonynak, visszatartó erejűnek és arányosnak kell lenniük. Ebből a célból természetes személyek esetében meg kell határozni a szabadságvesztés felső büntetési tételének minimumszintjét. A mellékbüntetések gyakran hatékonyabbnak tekinthetők a pénzügyi szankcióknál, különösen jogi személyek esetében. Ezért a büntetőeljárások során további szankcióknak vagy intézkedéseknek kell rendelkezésre állniuk. Ezek közé tartozik a környezet helyreállítására kötelezés, a közfinanszírozáshoz – ideértve a pályázati eljárásokat, a támogatásokat és a koncessziókat – való hozzáférésből való kizárás, valamint az engedélyek és felhatalmazások visszavonását. Ez nem sérti a büntetőeljárásban eljáró bírák vagy a bíróságok egyedi ügyekben megfelelő szankciók kiszabására vonatkozó mérlegelési jogkörét.

(15) Amennyiben a nemzeti jog előírja, ezen irányelv értelmében biztosítani kell a jogi személyek büntetőjogi felelősségvonást is környezeti bűncselekmények esetében. Azoknak a tagállamoknak, amelyek nemzeti joga nem rendelkezik jogi személyek büntetőjogi felelősségéről, gondoskodniuk kell arról, hogy közigazgatási szankciórendszereik az ezen irányelvben meghatározottak szerint hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciótípusokat és -mértékeket írjanak elő az irányelv célkitűzései elérésének érdekében. A kiszabott szankció visszatartó erejének biztosítása érdekében figyelembe kell venni a jogi személyek pénzügyi helyzetét.

(16) A gyakorlatban kiszabott szankciómértékek további közelítését és eredményességét az elkövetett bűncselekmény súlyát tükröző, közös súlyosító körülményekkel kell elősegíteni. Súlyosító körülménynek tekinthető valamely személynek halál vagy súlyos sérülés okozása, amennyiben ez még nem képezi a bűncselekmény tényállási elemét. Hasonlóképpen, valamely környezeti bűncselekmény jelentős és visszafordíthatatlan vagy hosszan tartó károsodást okoz egy egész ökoszisztémában, súlyossága miatt ennek súlyosító körülménynek kell lennie, beleértve az ökocídiumhoz hasonló eseteket is. Mivel a környezeti bűnözéssel megtermelhető illegális nyereség vagy elkerülhető kiadás fontos ösztönzés a bűnözők számára, ezt figyelembe kell venni az egyedi esetek megfelelő szankcionálási szintjének meghatározásakor.

(17) Ha a bűncselekmények folytatólagos jellegűek, azoknak a lehető leghamarabb véget kell vetni. Ha az elkövetők anyagi haszonra tettek szert, ezt a hasznot el kell kobozni.

(18) Ez az irányelv nem sérti az adott ügy konkrét körülményeinek megfelelő büntetések alkalmazására és végrehajtására vonatkozó, a nemzeti büntetőjogban foglalt általános szabályokat és elveket.

(19) A tagállamoknak szabályokat kell megállapítaniuk az ahhoz szükséges elévülési időkre vonatkozóan, hogy eredményesen felléphessenek a környezeti bűncselekmények ellen, az olyan nemzeti szabályok sérelme nélkül, amelyek nem határoznak meg elévülési időt a nyomozás, a büntetőeljárás és a jogérvényesítés tekintetében.

(20) Az ezen irányelvben szereplő büntetőjogi szankciók előírására vonatkozó kötelezettségek nem mentesíthetik a tagállamokat azon kötelezettség alól, hogy az uniós környezetvédelmi jogszabályokban megállapított jogsértések esetére a nemzeti jogban közigazgatási szankciókról és egyéb intézkedésekről rendelkezzenek.

(21) A tagállamoknak nemzeti joguknak megfelelően egyértelműen meg kell határozniuk a környezeti bűncselekmények vonatkozásában a közigazgatási és büntetőjogi jogérvényesítés hatókörét. Az ezen irányelvet átültető nemzeti jog alkalmazása során a

tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a büntetőjogi szankciók és a közigazgatási szankciók kiszabása tiszteletben tartsa az Európai Unió Alapjogi Chartájának elveit, beleértve a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés (*ne bis in idem*) tilalmát.

(22) Ezenkívül a tagállamok igazságügyi és közigazgatási hatóságainak számos büntetőjogi szankcióval és egyéb intézkedéssel kell rendelkezniük a különböző típusú bűnözői magatartások célzott és hathatós kezelése érdekében.

(23) Tekintettel különösen az ezen irányelv hatálya alá tartozó jogellenes magatartások elkövetőinek mobilitására, valamint a bűncselekmények határokon átnyúló jellegére és a határokon átnyúló nyomozások lehetőségére, a tagállamoknak meg kell állapítani a joghatóságukat az ilyen magatartások elleni eredményes fellépés érdekében.

(24) A környezeti bűncselekmények kárt okoznak a természetben és a társadalomban. Az uniós környezetvédelmi jog megsértésének bejelentésével az emberek közérdekű szolgálatot teljesítenek, és kulcsszerepük van az említett jogsértések feltárásában és megelőzésében, és ezáltal a társadalom jólétének megőrzésében. Gyakran a munkájukkal kapcsolatos tevékenységeik során valamely szervezettel kapcsolatba kerülő egyének szereznek elsőként tudomást a közérdeket és a környezetet fenyegető veszélyekről vagy károkról. A szabálytalanságokat bejelentő személyek „visszaélést bejelentő személyként” is ismertek. Ugyanakkor a megtorlástól való félelem gyakran eltántorítja az esetlegesen visszaélést bejelentő személyeket attól, hogy bejelentsék aggályaikat vagy gyanújukat. Ezeknek a személyeknek részesülniük kell a bejelentő személyeknek járó, az (EU) 2019/1937 európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott kiegyensúlyozott és hatékony védelemben[25].

(25) Más személyek birtokában is lehetnek értékes információk potenciális környezeti bűncselekményekkel kapcsolatban. Ezek lehetnek az érintett közösség tagjai, a társadalom bármely tagja vagy a környezet védelmében aktívan részt vevő polgárok. Azoknak a személyeknek, akik bejelentik a környezeti bűncselekményeket, valamint azoknak, akik együttműködnek az ilyen bűncselekmények elkövetőinek felelősségre vonásában, biztosítani kell a szükséges támogatást és segítséget a büntetőeljárás során, hogy együttműködésük miatt ne szenvedjenek hátrányt, hanem támogatást, segítséget kapjanak. Ezeket a személyeket védeni kell az ilyen bűncselekmények bejelentése vagy a büntetőeljárásban való együttműködésük miatti zaklatástól vagy az indokolatlan büntetőeljárás alá vonástól.

(26) Mivel a büntetőeljárásban a természet nem képviseltetheti magát áldozatként, a nyilvánosság érintett tagjai számára jogaik ezen irányelvben meghatározottak szerinti eredményes érvényesítése érdekében, az Aarhusi Egyezmény 2. cikkének (5) bekezdésére és 9. cikkének (3) bekezdésére[26] figyelemmel lehetővé kell tenni, hogy – a tagállamok jogi keretein belül és a vonatkozó eljárási szabályok szerint – a környezet mint közjó nevében eljárjanak.

(27) A környezeti bűncselekmények felderítését, nyomozását, büntetőeljárás alá vonását vagy elbírálását végző nemzeti hatóságok erőforrásainak és jogérvényesítési hatáskörének hiánya akadályozza a környezeti bűncselekmények eredményes megelőzését és büntetését. A forráshiány mindenekelőtt megakadályozhatja a

---

[25] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1937 irányelve (2019. október 23.) az uniós jog megsértését bejelentő személyek védelméről (HL L 305., 2019.11.26., 17. o.).

[26] Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának (ENSZ-EGB) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezménye.

hatóságokat bármiféle intézkedés megtételében, vagy behatárolja jogérvényesítési intézkedéseiket, lehetővé téve, hogy az elkövetők elkerüljék a felelősségre vonást vagy olyan büntetésben részesüljenek, amely nem felel meg a bűncselekmény súlyának. Ezért minimumkritériumokat kell megállapítani az erőforrásokra és a jogérvényesítési hatáskörökre vonatkozóan.

(28) A jogérvényesítési lánc eredményes működése szaktudástól függ. Mivel a környezeti bűncselekmények által támasztott kihívások összetettsége és az ilyen bűncselekmények technikai jellege multidiszciplináris megközelítést igényel, az összes érintett illetékes hatóságon belül magas szintű jogi ismeretekre, műszaki szakértelemre, valamint magas szintű képzésre és szakosodásra van szükség. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a környezeti bűncselekmények felderítését, nyomozását és büntetőeljárás alá vonását vagy elbírálását végző személyek feladatkörüknek megfelelő képzését. A jogérvényesítési lánc szakmai hozzáértésének és eredményességének maximalizálása érdekében a tagállamoknak mérlegelniük kell környezeti büntetőügyekre szakosodott nyomozói egységek, ügyészek és büntetőbírák kijelölését. Az általános büntetőbíróságok szakosított bírói tanácsokról is gondoskodhatnának. A műszaki szakértelmet minden érintett jogérvényesítési hatóság számára elérhetővé kell tenni.

(29) A sikeres jogérvényesítés biztosítása érdekében a tagállamoknak hathatós nyomozati eszközöket kell rendelkezésre bocsátaniuk a környezeti bűncselekmények tekintetében, például olyan, már létező eszközöket, amelyeket nemzeti jogukban a szervezett bűnözés vagy más súlyos bűncselekmények elleni küzdelemre szolgálnak. Ezen eszközök körébe kell tartoznia többek között a kommunikáció lehallgatásának, a leplezett figyelésnek, beleértve az elektronikus megfigyelést, az ellenőrzött szállításnak, a bankszámlák figyelemmel kísérésének és egyéb pénzügyi nyomozati eszközöknek. Ezeket az eszközöket az arányosság elvével összhangban és az Európai Unió Alapjogi Chartájának maradéktalan tiszteletben tartásával kell alkalmazni. A nemzeti joggal összhangban a nyomozás alatt álló súlyos bűncselekmények jellegének és súlyának indokolnia kell e nyomozati eszközök alkalmazását. A személyes adatok védelméhez való jogot tiszteletben kell tartani.

(30) A közigazgatási, polgári és büntetőjogi intézkedéseket is magában foglaló hatékony, integrált és koherens jogérvényesítési rendszer biztosítása érdekében a tagállamoknak meg kell szervezniük a belső együttműködést és kommunikációt a közigazgatási és büntetőjogi jogérvényesítési láncok valamennyi szereplője között, valamint a büntető és a kárfelszámolási szankciókat alkalmazó szereplők között. A tagállamoknak az alkalmazandó szabályok szerint együtt kell működniük az uniós ügynökségeken – különösen az Eurojuston és az Europolon – keresztül, valamint az azok hatáskörébe tartozó területeken az uniós szervekkel, ideértve az Európai Ügyészséget (EPPO) és az Európai Csalás Elleni Hivatalt (OLAF) is.

(31) A környezeti bűncselekmények elleni küzdelem koherens megközelítésének biztosítása érdekében a tagállamoknak a környezeti bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégiát kell elfogadniuk, közzétenniük és rendszeresen felülvizsgálniuk, meghatározva a célokat, a prioritásokat, valamint a megfelelő intézkedéseket és szükséges forrásokat.

(32) Az ebben az irányelvben említett bűncselekmények elleni eredményes fellépés érdekében a tagállamok illetékes hatóságainak pontos, következetes és összehasonlítható adatokat kell gyűjteniük a környezeti bűncselekmények mértékéről és tendenciáiról, valamint az ellenük folytatott küzdelemben tett erőfeszítésekről és

azok eredményeiről. Ezeket az adatokat a jogérvényesítési tevékenységek operatív és stratégiai tervezését szolgáló statisztikák készítésére, valamint a polgárok tájékoztatására kell felhasználni. A tagállamoknak össze kell gyűjteniük és jelenteniük kell a Bizottságnak a környezeti bűncselekményekre vonatkozó statisztikai adatokat. A Bizottságnak a tagállamok által továbbított adatok alapján rendszeres értékelést kell végeznie kell és közzé kell tennie az eredményeket.

(33) Az ezen irányelv alapján a környezeti bűncselekményekről gyűjtött statisztikai adatoknak összehasonlíthatónak kell lenniük a tagállamok között, és azokat közös minimumelőírások alapján kell gyűjteni. Ezen irányelv végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatáskört kell ruházni a statisztikai adattovábbítás egységes formátumának meghatározása céljából. Ezt a végrehajtási hatáskört a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek[27] megfelelően kell gyakorolni.

(34) Az ezen irányelvből eredő kötelezettségek nem sértik a büntető eljárások során biztosítandó eljárási jogokkal kapcsolatos uniós jogot. Ezen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a büntetőeljárás során maradéktalanul tiszteletben tartsák a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogait.

(35) Alternatívák – kérjük, Írország választásának megfelelően töröljön egy lehetőséget:

(36) [*részvétel megtagadása:*] Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével, valamint 4a. cikke (1) bekezdésével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó. VAGY

[részvétel:] Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével és 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban Írország […-én kel levelében] bejelentette, hogy részt kíván venni ennek az irányelvnek az elfogadásában és alkalmazásában.

(37) A 2009/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[28] a szennyező anyagok hajók általi kibocsátásával kapcsolatos bűncselekményekre és szankciókra vonatkozó rendelkezésekkel egészítette ki a 2005/35/EK irányelv európai parlamenti és tanácsi irányelvet[29]. Az ilyen bűncselekményeknek és szankcióknak ezen irányelv hatálya alá kell tartozniuk. Ezért az ezen irányelvben részt vevő tagállamok esetében a 2009/123/EK irányelvet ennek megfelelően fel kell váltani.

(38) Az EUSZ-hoz és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

---

27 Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

28 Az Európai Parlament és a Tanács 2009/123/EK irányelve (2009. október 21.) a hajók által okozott szennyezésről és a jogsértésekre alkalmazandó szankciók bevezetéséről szóló 2005/35/EK irányelv módosításáról (HL L 280., 2009.10.27., 52. o.).

29 Az Európai Parlament és a Tanács 2005/35/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a hajók által okozott szennyezésről és a jogsértésekre alkalmazandó szankciók bevezetéséről (HL L 255., 2005.9.30., 11. o.).

(39) Mivel ezen irányelv célkitűzéseit – nevezetesen a környezet bűncselekményi tényállások közös meghatározásának biztosítását, és a súlyos környezeti bűncselekményekre arányos, hatékony és visszatartó erejű büntetőjogi szankciók elérhetőségét – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért – tekintettel ezen irányelv terjedelmére és hatásaira – az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(40) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket, ideértve a személyes adatok védelmét, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, a vállalkozás szabadságát, valamint a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét és a védelemhez való jogot, a bűncselekmények és a szankciók törvényességének és arányosságának elveit, továbbá a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmát. Ez az irányelv az említett jogok és elvek teljes körű tiszteletben tartására irányul, és azt ennek megfelelően kell végrehajtani,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy

Ez az irányelv a környezet hatékonyabb védelme érdekében minimumszabályokat állapít meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „jogellenes”: az alábbiak egyikét sértő magatartás:

   a) uniós jogszabályok, amelyek jogalapjuktól függetlenül hozzájárulnak az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott, a környezet védelmére irányuló uniós szakpolitika célkitűzéseinek megvalósításához;

   b) az a) pontban említett uniós jogszabályokat végrehajtó tagállami törvény, közigazgatási rendelet vagy tagállami illetékes hatóság által hozott határozat.

   A magatartást még akkor is jogellenesnek kell tekinteni, ha azt valamely tagállam illetékes hatóságának engedélye alapján hajtják végre, amennyiben az engedélyt csalárd módon, vesztegetéssel, zsarolással vagy kényszerítéssel szerezték meg;

2. „védett területen belüli élőhely”: egy faj bármely olyan élőhelye, amelyet a 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[30] 4. cikkének (1) vagy (2) bekezdése alapján különleges védelmi területnek minősítettek, vagy bármely olyan természetes élőhely vagy egy faj olyan élőhelye, amelyet a 92/43/EGK tanácsi

[30] Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

irányelv[31] 4. cikkének (4) bekezdése alapján különleges természetvédelmi területként kijelöltek;

3. „jogi személy”: bármely jogalany, amely az alkalmazandó nemzeti jog értelmében ilyen jogállással rendelkezik, kivéve az államokat vagy az államhatalmat gyakorló közjogi szerveket, illetve a nemzetközi közjogi szervezeteket;

4. „a nyilvánosság érintett tagjai”: a 3. vagy 4. cikkben említett bűncselekmények által érintett vagy valószínűleg érintett személyek. E fogalommeghatározás alkalmazásában érdekeltnek kell tekinteni azokat a személyeket, akiknek kellő érdekeltsége áll fenn, vagy jogsérelem bekövetkezésére hivatkoznak, valamint a környezet védelmét előmozdító és a nemzeti jogban előírt arányos követelményeket teljesítő nem kormányzati szervezeteket;

5. „áldozat”: a 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[32] 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott jelentéssel bír.

3. cikk

Büntetendő cselekmények

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a következő magatartás jogellenes és szándékos elkövetés esetén büntetendő cselekménynek minősüljön:

a) anyagok vagy ionizáló sugárzás levegőbe, talajba vagy vízbe történő kibocsátása vagy bejuttatása olyan mennyiségben, amely bármely személy halálát vagy súlyos sérülését vagy a levegő, a talaj, vagy a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

b) olyan termék forgalomba hozatala, amely tilalom vagy más követelmény megszegésével a termék nagyobb léptékű használatának eredményeként bármely személy halálát vagy súlyos sérülését, vagy a levegő, a víz vagy a talaj minőségének, illetve az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

c) anyagok gyártása, forgalomba hozatala vagy felhasználása, akár önmagukban, akár keverékekben vagy árucikkekben, beleértve az árucikkbe való beépítésüket is, ha:

i. ez a tevékenység az 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[33] VIII. címe és XVII. melléklete szerint korlátozás alá esik; vagy

ii. ez a tevékenység az 1907/2006/EK rendelet VII. címe értelmében tiltott; vagy

---

31 A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

32 Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumelőírások megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (HL L 315., 2012.11.14., 57. o.).

33 Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30., 1. o.).

iii. ez a tevékenység nem felel meg az 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek[34]; vagy

iv. ez a tevékenység nem felel meg az 528/2012/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek[35]; vagy

v. ez a tevékenység az 1272/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[36] hatálya alá tartozik; vagy

vi. ez a tevékenység az (EU) 2019/1021 európai parlamenti és tanácsi rendelet[37] I. melléklete szerint tiltott,

és az bármely személy halálát vagy súlyos sérülését vagy a levegő, a talaj, vagy a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

d) a 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[38] 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett projektek végrehajtása projektmegvalósítási engedély vagy a környezetre gyakorolt hatásuk értékelése nélkül, ami a 2011/92/EU irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott tényezőkben jelentős károkat okoz vagy okozhat;

e) hulladékgyűjtés, -szállítás, -hasznosítás vagy -ártalmatlanítás, beleértve az említett műveletek felügyeletét és a hulladéklerakók utógondozását, valamint a kereskedőként vagy közvetítőként (hulladékgazdálkodás) végzett tevékenységet is, amennyiben a jogellenes tevékenység:

i. a 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[39] 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott veszélyes hulladékra vonatkozik és nem elhanyagolható mennyiségben végzik;

ii. az i. pontban említettől eltérő hulladékra vonatkozik, és bármely személy halálát vagy súlyos sérülését vagy a levegő, a talaj vagy a víz minőségének, vagy állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

f) a hulladékszállításról szóló 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[40] 2. cikke 35. pontjának értelmében vett, nem elhanyagolható mennyiségben végzett hulladékszállítás, függetlenül attól, hogy egyszeri vagy – egymással összefüggőnek látszó – többszöri szállítás keretében történik;

---

34 Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról, valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.).

35 Az Európai Parlament és a Tanács 528/2012/EU rendelete (2012. május 22.) a biocid termékek forgalmazásáról és felhasználásáról (HL L 167., 2012.6.27., 1. o.).

36 Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 353., 2008.12.31., 1. o.).

37 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1021 rendelete (2019. június 20.) a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról (HL L 169., 2019.6.25., 45. o.).

38 Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.).

39 Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

40 Az Európai Parlament és a Tanács 1013/2006/EK rendelete (2006. június 14.) a hulladékszállításról (HL L 190., 2006.7.12., 1. o.).

g) a hajók 1257/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[41] hatálya alá tartozó újrafeldolgozása, az említett rendelet 6. cikke (2) bekezdése a) pontjában foglalt követelmények be nem tartásával;

h) a hajók által okozott szennyezésről és a szennyezéssel elkövetett jogsértésekre alkalmazandó, büntetőjogi szankciókat is magukban foglaló szankciók bevezetéséről szóló 2005/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[42] 4. cikkének (1) bekezdésében említett szennyező anyagok hajók általi kibocsátása, az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében említett bármely területen, feltéve, hogy a hajók által okozott kibocsátások nem felelnek meg az irányelv 5. cikkében meghatározott kivételeknek; ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra az egyedi esetekre, amikor a hajók általi kibocsátás nem okoz vízminőségromlást, kivéve, ha ugyanazon elkövető általi ismételt elkövetések együttesen a vízminőség romlását eredményezik;

i) a 2012/18/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[43], a 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[44] vagy a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv[45] hatálya alá tartozó olyan létesítmény telepítése, üzemeltetése vagy leszerelése, amelyben veszélyes tevékenységet folytatnak, vagy amelyben veszélyes anyagokat, készítményeket vagy szennyező anyagokat tárolnak vagy használnak fel, és amely bármely személy halálát vagy súlyos sérülését, illetve a levegő, a talaj, vagy a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

j) a 2013/59/Euratom tanácsi irányelv[46], a 2014/87/Euratom tanácsi irányelv[47] vagy a 2013/51/Euratom irányelv[48] hatálya alá tartozó radioaktív anyagok gyártása, előállítása, feldolgozása, kezelése, használata, tartása, tárolása, szállítása, behozatala, kivitele vagy ártalmatlanítása, amely bármely személy halálát vagy súlyos sérülését, illetve a levegő, a talaj, vagy a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

---

41 Az Európai Parlament és a Tanács 1257/2013/EU rendelete (2013. november 20.) a hajók újrafeldolgozásáról, valamint az 1013/2006/EK rendelet és a 2009/16/EK irányelv módosításáról (HL L 330., 2013.12.10., 1. o.).

42 Az Európai Parlament és a Tanács 2005/35/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a hajók által okozott szennyezésről és a jogsértésekre alkalmazandó szankciók bevezetéséről (HL L 255., 2005.9.30., 11. o.).

43 Az Európai Parlament és a Tanács 2012/18/EU irányelve (2012. július 4.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 197., 2012.7.24., 1. o.).

44 Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

45 Az Európai Parlament és a Tanács 2013/30/EU irányelve (2013. június 12.) a tengeri olaj- és gázipari tevékenységek biztonságáról és a 2004/35/EK irányelv módosításáról (HL L 178., 2013.6.28., 66. o.).

46 A Tanács 2013/59/Euratom irányelve (2013. december 5.) az ionizáló sugárzás miatti sugárterhelésből származó veszélyekkel szembeni védelmet szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról, valamint a 89/618/Euratom, a 90/641/Euratom, a 96/29/Euratom, a 97/43/Euratom és a 2003/122/Euratom irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 13., 2014.1.17., 1. o.).

47 A Tanács 2014/87/Euratom irányelve (2014. július 8.) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelv módosításáról (HL L 219., 2014.7.25., 42. o.).

48 A Tanács 2013/51/Euratom irányelve (2013. október 22.) a lakosság egészségének az emberi fogyasztásra szánt vízben található radioaktív anyagokkal szembeni védelmére vonatkozó követelmények meghatározásáról (HL L 296., 2013.11.7., 12. o.).

k) felszíni víz vagy felszín alatti víz olyan kinyerése, amely a felszíni víztestek ökológiai állapotában vagy potenciáljában, illetve a felszín alatti víztestek mennyiségi állapotában jelentős kárt okoz vagy okozhat;

l) a 92/43/EGK tanácsi irányelv[49] IV. és V. mellékletében, valamint a 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv[50] 1. cikkében felsorolt, vadon élő állat- vagy növényfajok egy vagy több egyedének leölése, megsemmisítése, elvétele, birtoklása, értékesítése vagy eladásra kínálása (ha az V. mellékletben szereplő fajokra ugyanazok az intézkedések vonatkoznak, mint a IV. mellékletben említett fajokra), kivéve azokat az eseteket, amikor az elkövetési magatartás elhanyagolható mennyiségű egyedet érint;

m) a 338/97/EK tanácsi rendelet[51] A. és B. mellékletében felsorolt, vadon élő állat- vagy növényfajok egyedeinek vagy részeinek vagy származékainak kereskedelme, kivéve azokat az eseteket, amikor az elkövetési magatartás elhanyagolható mennyiségű egyedet érint;

n) a 995/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[52] hatálya alá tartozó, illegálisan kitermelt fa vagy illegálisan kitermelt fából készült fatermékek forgalomba hozatala vagy hozzáférhetővé tétele az uniós piacon, kivéve azokat az eseteket, amikor az elkövetési magatartás elhanyagolható mennyiséget érint; [*Ha az erdőirtással és erdőpusztulással összefüggő egyes áruk és termékek uniós piacon történő hozzáférhetővé tételéről, valamint az Unióból történő kiviteléről, valamint a 995/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló rendeletet ezen irányelvet megelőzően fogadják el, az n) pont helyébe az említett rendelet 3. cikkének hatálya alá tartozó bűncselekmény lép*.]

o) minden olyan magatartás, amely a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében vett védett területen belüli élőhely állapotának romlását okozza, ha ez a romlás jelentős;

p) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós faj behurcolása vagy elterjedése, ha:

   i. az elkövetési magatartás az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet[53] 7. cikkének (1) bekezdésében meghatározott korlátozásba ütközik;

   ii. az elkövetési magatartás az 1143/2014/EU rendelet 8. cikke alapján kiadott engedély vagy a 9. cikke alapján biztosított jóváhagyás valamely feltételébe ütközik, és bármely személy halálát vagy súlyos sérülését, illetve a levegő, a talaj, vagy a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

---

49 A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

50 Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

51 A Tanács 338/97/EK rendelete (1996. december 9.) a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről (HL L 61., 1997.3.3., 1. o.).

52 Az Európai Parlament és a Tanács 995/2010/EU rendelete (2010. október 20.) a fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról (HL L 295., 2010.11.12., 23. o.).

53 Az Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelete (2014. október 22.) az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről (HL L 317., 2014.11.4., 35. o.).

q) az 1005/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[54] 3. cikkének 4. pontjában meghatározott, ózonkárosító anyagok vagy ilyen anyagokat tartalmazó vagy azokon alapuló termékek és berendezések előállítása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, felhasználása, kibocsátása vagy kiengedése;

r) az 517/2014/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet[55] 2. cikkének 1. pontjában meghatározott, fluortartalmú üvegházhatású gázok vagy az ilyen gázokat tartalmazó vagy azokon alapuló termékek és berendezések előállítása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, felhasználása, kibocsátása vagy kiengedése.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdés a), b), c), d), e), f), h), i), j), k), m), n) pontjában, p) pontjának ii. alpontjában, q), r) pontjában említett elkövetési magatartás is büntetendő cselekménynek minősüljön, amennyiben azt legalább súlyos gondatlanságból követik el.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti jogszabályaik előírják, hogy adott esetben a következő tényállási elemeket figyelembe kell venni annak értékelésekor, hogy az (1) bekezdés a)–e), i), j), k) és p) pontjában említett bűncselekmények nyomozásának, büntetőeljárás alá vonásának, valamint az azokkal kapcsolatos ítélet meghozatalának alkalmazásában a kár vagy a valószínű kár jelentős-e:

a) az érintett környezet eredeti állapota;

b) az, hogy a károsodás hosszú távú, középtávú vagy rövid távú;

c) a károsodás súlyossága;

d) a károsodás terjedése;

e) a károsodás visszafordíthatósága.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti jogszabályaik előírják, hogy a következő tényállási elemeket figyelembe kell venni annak értékelésekor, hogy a tevékenység az (1) bekezdés a)–e), i), j), k) és p) pontjában említett bűncselekmények nyomozásának, büntetőeljárás alá vonásának, valamint elbírálásának alkalmazásában valószínűleg károsítja-e a levegő minőségét, a talaj vagy a víz minőségét, illetve az állatokat vagy növényeket:

a) az elkövetési magatartás kockázatosnak vagy veszélyesnek minősülő tevékenységhez kapcsolódik, engedélyhez kötött, amelyet nem szereztek be vagy nem tartottak be;

b) a jogszabályban vagy a tevékenységre kiadott engedélyben meghatározott értékek, paraméterek vagy határértékek túllépésének mértéke;

c) hogy az anyag veszélyesnek vagy a környezetre vagy az emberi egészségre egyéb módon ártalmasnak minősül-e.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti jogszabályaik előírják, hogy a következő tényállási elemeket figyelembe kell venni annak értékelésekor, hogy a mennyiség az (1) bekezdés e), f), l), m), n) pontjában említett bűncselekmények nyomozásának,

---

[54] Az Európai Parlament és a Tanács 1005/2009/EK rendelete (2009. szeptember 16.) az ózonréteget lebontó anyagokról (HL L 286., 2009.10.31., 1. o.).

[55] Az Európai Parlament és a Tanács 517/2014/EU rendelete (2014. április 16.) a fluortartalmú üvegházhatású gázokról és a 842/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 150., 2014.5.20., 195. o.).

büntetőeljárás alá vonásának, valamint elbírálásának alkalmazásában elhanyagolható vagy nem elhanyagolható:

a) a bűncselekmény elkövetési tárgyainak száma;

b) a szabályozási küszöbérték, érték vagy más kötelező paraméter túllépésének mértéke;

c) az érintett állat- vagy növényfaj védettségi helyzete;

d) a környezeti károk helyreállításának költsége.

4. cikk

Felbujtás, bűnsegély, illetve bűncselekmény elkövetésének kísérlete

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 3. cikk (1) bekezdésében említett szándékos cselekményekben felbujtóként és bűnsegédként való közreműködés bűncselekményként büntetendő legyen.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. cikk (1) bekezdésének a), b), c), d), e), f), h), i), j), k), m), n) pontjában, p) pontjának ii. alpontjában, q), r), pontjában említett bűncselekmények elkövetésének kísérlete bűncselekményként büntetendő legyen, amennyiben szándékosan követik el.

5. cikk

Természetes személyekkel szemben kiszabható büntetések

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal legyenek büntetendők.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3. cikkben említett bűncselekmények felső büntetési tétele legalább tíz év szabadságvesztés legyen, amennyiben bármely személy halálát vagy súlyos sérülését okozzák vagy okozhatják.

(3) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. cikk (1) bekezdésének a)-j), n), q), r) pontjában említett bűncselekmények felső büntetési tétele legalább hat év szabadságvesztés legyen.

(4) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. cikk (1) bekezdésének k), l), m), o), p) pontjában említett bűncselekmények felső büntetési tétele legalább négy év szabadságvesztés legyen.

(5) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására is, hogy a 3. és a 4. cikkben említett bűncselekményeket elkövető természetes személyekkel szemben többek között az alábbiakra kiterjedő további szankciókat vagy intézkedéseket alkalmazhassanak:

a) a környezet adott időn belüli helyreállítására kötelezés;

b) bírságok;

c) a közfinanszírozásból való ideiglenes vagy végleges kizárás, ideértve a közbeszerzési eljárásokat, támogatásokat és koncessziókat;

d) eltiltás a bűncselekmény elkövetésére használt létesítménytípus irányításától;

e) a bűncselekmény elkövetését eredményező tevékenységek végzésére vonatkozó engedélyek és felhatalmazások visszavonása;

f) választott vagy közhivatali tisztségek betöltésétől való ideiglenes eltiltás;

g) az ítéletre vagy az alkalmazott szankciókra vagy intézkedésekre vonatkozó bírósági határozat nemzeti vagy uniós szintű közzététele.

6. cikk

Jogi személyek felelőssége

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni a 3. és 4. cikkben említett olyan bűncselekményért, amelyet javukra olyan személy követett el, aki a jogi személyen belül vezető beosztást tölt be, akár egyénileg vagy akár a jogi személy szervezeti egységének részeként eljárva, a következők alapján:

a) a jogi személy képviseletére való jogosultság;

b) a jogi személy nevében való döntéshozatali jogkör;

c) a jogi személyen belüli ellenőrzés gyakorlásának jogköre.

(2) A tagállamok továbbá biztosítják, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni abban az esetben, ha az (1) bekezdésben említett személy által gyakorolt felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy a jogi személynek alárendelt személy a jogi személy javára a 3. és 4. cikkben említett bűncselekményeket elkövesse.

(3) A jogi személyek (1) és (2) bekezdés szerinti felelőssége nem zárja ki az olyan természetes személyek elleni büntetőeljárást, akik a 3. és 4. cikkekben említett tevékenységben tettesként, felbujtóként vagy bűnsegédként vesznek részt.

7. cikk

Jogi személyekkel szembeni szankciók

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 6. cikk (1) bekezdése értelmében felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal vagy intézkedésekkel legyen büntethető.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 6. cikk (1) bekezdése szerint a 3. és 4. cikkben említett bűncselekményekért felelős jogi személyekre kiszabható szankciók vagy intézkedések magukban foglalják a következőket:

a) büntetőjogi vagy nem büntetőjogi jellegű pénzbüntetések;

b) a környezet adott időszakon belüli helyreállítására kötelezés;

c) kizárás állami kedvezményekből vagy támogatásokból;

d) a közfinanszírozásból való ideiglenes kizárás, ideértve a közbeszerzési eljárásokat, a vissza nem térítendő támogatásokat és a koncessziókat is;

e) üzleti tevékenység folytatásától való átmeneti vagy végleges eltiltás;

f) a bűncselekmény elkövetését eredményező tevékenységek végzésére vonatkozó engedélyek és felhatalmazások visszavonása;

g) bírósági felügyelet alá helyezés;

h) bíróság által elrendelt felszámolás;

i) a bűncselekmény elkövetésére használt telephely átmeneti vagy végleges bezárása;

j) a vállalatok kötelezése átvilágítási rendszer bevezetésére, a környezetvédelmi előírások betartásának fokozása érdekében;

k) az ítéletre vagy az alkalmazott szankciókra vagy intézkedésekre vonatkozó bírósági határozat közzététele.

(3) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 6. cikk (2) bekezdése alapján felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankcióval vagy intézkedéssel legyen büntethető.

(4) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. cikk (1) bekezdésének a)–j), n), q) és r) pontjában említett bűncselekmények pénzbírsággal legyenek sújthatók, amelynek felső büntetési tétele nem lehet kevesebb a jogi személy [/vállalkozás] pénzbírság kiszabásáról szóló határozatot megelőző üzleti évben elért teljes világméretű árbevételének 5 %-ánál.

(5) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. cikk (1) bekezdésének k), l), m), o) és p) pontjában említett bűncselekmények pénzbírsággal legyenek sújthatók, amelynek felső büntetési tétele nem lehet kevesebb a jogi személy [/vállalkozás] pénzbírság kiszabásáról szóló határozatot megelőző üzleti évben elért teljes világméretű árbevételének 3 %-ánál.

(6) A tagállamok intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy a jogsértésből származó illegális hasznot és a jogi személy éves árbevételét figyelembe vegyék az (1) bekezdés szerinti megfelelő bírság mértékére vonatkozó döntés meghozatalakor.

8. cikk

Súlyosító körülmények

Amennyiben az alábbi körülmények még nem tartoznak a 3. cikkben említett bűncselekmények tényállási elemei közé, a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. és 4. cikkben említett vonatkozó bűncselekményekkel kapcsolatban súlyosító körülménynek minősüljenek a következő körülmények:

a) a bűncselekmény személy halálát vagy súlyos sérülését okozta;

b) a bűncselekmény ökoszisztéma pusztulását vagy visszafordíthatatlan vagy hosszan tartó jelentős kárát okozta;

c) a bűncselekményt a 2008/841/IB tanácsi kerethatározat[56] meghatározása szerinti bűnszervezet keretében követték el;

d) a bűncselekmény hamis vagy hamisított okmányok felhasználásával járt;

e) a bűncselekményt köztisztviselő követte el feladatai ellátása során;

f) az elkövető korábban hasonló környezetvédelmi jogsértéseket követett el;

[56] A Tanács 2008/841/IB kerethatározata (2008. október 24.) a szervezett bűnözés elleni küzdelemről (HL L 300., 2008.11.11., 42. o.).

g) a bűncselekmény közvetlenül vagy közvetve jelentős anyagi hasznot generált vagy ezzel számoltak, és annak révén jelentős kiadásokat kerültek el;

h) az elkövető magatartása környezeti károkért való felelősséget von maga után, de az elkövető nem tesz eleget a 2004/35/EK irányelv 6. cikke szerinti kárfelszámolási intézkedések megtételére vonatkozó kötelezettségének[57];

i) az elkövető jogi kötelezettsége ellenére nem nyújt segítséget az ellenőrző és más jogérvényesítési hatóságoknak;

j) az elkövető aktívan akadályozza az ellenőrzést, a vámellenőrzést vagy a nyomozati tevékenységeket, vagy megfélemlíti vagy zavarja a tanúkat vagy panaszosokat.

9. cikk

Enyhítő körülmények

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 3. és 4. cikkben említett releváns bűncselekmények vonatkozásában a következő körülmények enyhítő körülménynek legyenek tekinthetők:

a) az elkövető visszaállítja a természetet korábbi állapotába;

b) az elkövető olyan információt szolgáltat a közigazgatási vagy igazságügyi hatóságok számára, amelyhez azok egyébként nem jutottak volna hozzá, ezáltal segítséget nyújtva a hatóságoknak:

i. a többi elkövető személyének megállapításában vagy azok bíróság elé állításában;

ii. bizonyíték megszerzésében.

10. cikk

Befagyasztás és elkobzás

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy– adott esetben – illetékes hatóságaik a 2014/42/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel[58] összhangban befagyasszák, illetve elkobozzák az ezen irányelvben említett bűncselekményekből vagy bűncselekményekben való közreműködésből származó jövedelmet, valamint az ilyen bűncselekmények elkövetéséhez vagy az abban való közreműködéshez felhasznált vagy felhasználni kívánt eszközöket.

11. cikk

Bűncselekmények elévülési ideje

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy olyan elévülési időt állapítsanak meg, amely a 3. és a 4. cikkben említett

[57] Az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről (HL L 143., 2004.4.30., 56. o.).

[58] Az Európai Parlament és a Tanács 2014/42/EU irányelve (2014. április 3.) a bűncselekmény elkövetési eszközeinek és az abból származó jövedelemnek az Európai Unión belüli befagyasztásáról és elkobzásáról (HL L 127., 2014.4.29., 39. o.).

bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozások, büntetőeljárás lefolytatása, tárgyalások és bírósági elbírálás tekintetében elegendő időt biztosít az érintett bűncselekmény elkövetését követően ahhoz, hogy az említett bűncselekményekkel szemben hatékonyan lehessen fellépni.

(2) A tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy lehetővé tegye a nyomozást, a büntetőeljárás lefolytatását, a tárgyalást és a bírósági határozat meghozatalát:

a) a 3. és 4. cikkben említett azon bűncselekmények esetében, amelyek felső büntetési tétele legalább tíz évig terjedő szabadságvesztés, a bűncselekmény elkövetésétől számított legalább tíz évig, ha a bűncselekmények büntetendők;

b) a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények esetében, amelyek felső büntetési tétele legalább hat évig terjedő szabadságvesztés, a bűncselekmény elkövetésétől számított legalább hat évig, ha a bűncselekmények büntetendők;

c) a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények esetében, amelyek felső büntetési tétele legalább négy évig terjedő szabadságvesztés, a bűncselekmény elkövetésétől számított legalább négy évig, ha a bűncselekmények büntetendők.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, a tagállamok tíz évnél rövidebb, de négy évnél nem rövidebb elévülési időt is megállapíthatnak, feltéve, hogy az elévülés meghatározott cselekmények esetén megszakad vagy nyugszik.

(4) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket az alábbiak végrehajthatósága érdekében:

a) a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmény miatti jogerős ítéletben olyan bűncselekményért kiszabott szabadságvesztés büntetés, amelynek felső büntetési tétele legalább tíz évig terjedő szabadságvesztés, a jogerős ítélet napjától számított legalább tíz évig;

b) a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmény miatti jogerős ítéletben olyan bűncselekményért kiszabott szabadságvesztés büntetés, amelynek felső büntetési tétele legalább hat évig terjedő szabadságvesztés, a jogerős ítélet napjától számított legalább hat évig;

c) a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmény miatti jogerős ítéletben olyan bűncselekményért kiszabott szabadságvesztés büntetés, amelynek felső büntetési tétele legalább négy évig terjedő szabadságvesztés, a jogerős ítélet napjától számított legalább négy évig.

Ezekbe az időtartamokba beleszámíthat az elévülés megszakadásának vagy nyugvásának időtartama.

12. cikk

Joghatóság

(1) Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket a 3. és 4. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozó joghatóságának megállapítására, amennyiben:

a) a bűncselekményt teljes egészében vagy részben a területén követték el;

b) a bűncselekményt a tagállamban lajstromozott vagy annak lobogója alatt közlekedő hajó vagy légi jármű fedélzetén követték el;

c) a kár a területén következett be;

d) az elkövető a tagállam állampolgára vagy a területén szokásos tartózkodási hellyel rendelkező személy.

(2) A tagállam tájékoztatja a Bizottságot, ha úgy dönt, hogy joghatóságát kiterjeszti a 3. és 4. cikkben említett, a területén kívül elkövetett bűncselekményekre, amennyiben:

a) a bűncselekményt az adott tagállam területén letelepedett jogi személy javára követték el;

b) a bűncselekményt a tagállam állampolgára vagy olyan személy ellen követték el, akinek szokásos tartózkodási helye a tagállamban van;

c) a bűncselekmény a területén jelentett súlyos veszélyt a környezetre.

Amennyiben a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmény több tagállam joghatósága alá tartozik, ezek a tagállamok együttműködnek annak meghatározásában, hogy melyik tagállam folytatja le a büntetőeljárást. Az ügyet adott esetben és a 2009/948/IB tanácsi kerethatározat[59] 12. cikkével összhangban az Eurojusthoz kell utalni.

(3) Az (1) bekezdés c) és d) pontjában említett esetekben a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy joghatóságuk gyakorlása ne függjön attól a feltételtől, hogy a büntetőeljárás csak a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti államtól érkezett feljelentést követően indítható meg.

13. cikk

A környezeti bűncselekményt bejelentő vagy a nyomozást segítő személyek védelme

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az (EU) 2019/1937 irányelv alapján biztosított védelem vonatkozzon az ezen irányelv 3. és 4. cikkében említett bűncselekményeket bejelentő személyekre.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az ezen irányelv 3. és 4. cikkében említett bűncselekményeket bejelentő és az ilyen bűncselekmények nyomozása, büntetőeljárása vagy elbírálása során bizonyítékot szolgáltató vagy egyéb módon együttműködő személyek megkapják a szükséges támogatást és segítséget a bűntetőeljárással összefüggésben.

14. cikk

A nyilvánosság érintett tagjainak az eljárásban való részvételi joga

A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti jogrendszerükkel összhangban a nyilvánosság érintett tagjai megfelelő jogokkal rendelkezzen a 3. és 4. cikkben említett bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásokban való részvételre, például magánfélként.

[59] A Tanács 2009/948/IB kerethatározata (2009. november 30.) a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről (HL L 328., 2009.12.15., 42. o.).

15. cikk

Megelőzés

A tagállamok megteszik azokat a megfelelő intézkedéseket – például tájékoztató és figyelemfelhívó kampányok, valamint kutatási és oktatási programok –, amelyek célja a környezeti bűncselekmények általános visszaszorítása, a figyelemfelhívás, és a lakosság környezeti bűncselekmény áldozatává válása kockázatának csökkentése. Adott esetben a tagállamok együttműködnek az érintett érdekelt felekkel.

16. cikk

Erőforrások

A tagállamok biztosítják, hogy a környezeti bűncselekményeket felderítő, nyomozó, büntetőeljárás alá vonó vagy elbíráló nemzeti hatóságok elegendő számú képzett személyzettel és elegendő pénzügyi, műszaki és technológiai erőforrással rendelkezzenek az ezen irányelv végrehajtásával kapcsolatos feladataik eredményes ellátásához.

17. cikk

Képzés

A bírói függetlenség és az igazságszolgáltatás szervezeti felépítésében az Unión belül fennálló különbségek sérelme nélkül, a tagállamok előírják a büntetőeljárásokban és nyomozásokban részt vevő bírák, ügyészek, rendőri és igazságügyi személyzet és az illetékes hatóságok képzéséért felelősök számára, hogy ezen irányelv célkitűzéseire figyelemmel megfelelő képzést biztosítsanak az irányelv célkitűzései tekintetében, az érintett személyzet és hatóságok feladatainak megfelelően.

18. cikk

Nyomozati eszközök

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a szervezett bűnözés vagy egyéb súlyos bűncselekmények ügyében alkalmazottakhoz hasonló hatékony nyomozati eszközök a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozások vagy büntetőeljárások esetében is rendelkezésre álljanak.

19. cikk

A tagállamon belüli illetékes hatóságok közötti koordináció és együttműködés

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megfelelő mechanizmusokat hozzanak létre a stratégiai és operatív szintű koordinációhoz és együttműködéshez a környezeti bűncselekmények megelőzésében és az ellenük folytatott küzdelemben érintett valamennyi illetékes hatóságuk között. Az ilyen mechanizmusoknak legalább a következőkre kell irányulniuk:

a) közös prioritások biztosítása, valamint a büntetőjogi és a közigazgatási úton történő jogérvényesítés közötti kapcsolat egységes értelmezése;

b) információcsere stratégiai és operatív célokból;

c) konzultáció az egyedi nyomozások során;

d) a bevált módszerek cseréje;

e) segítségnyújtás a környezeti bűncselekmények és a kapcsolódó jogsértések elleni küzdelem tekintetében releváns ügyekkel foglalkozó szakemberek európai hálózatainak;

és a szakosodott koordinációs testületek, az illetékes hatóságok közötti egyetértési megállapodások, nemzeti végrehajtási hálózatok és közös képzési tevékenységek formáját ölthetik.

20. cikk

Nemzeti stratégia

(1) A tagállamok [*Kiadóhivatal – kérjük a dátum beillesztését – ezen irányelv hatálybalépésének időpontját követően számított egy éven belül*] a környezeti bűncselekmények elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégiát dolgoznak ki, tesznek közzé és hajtanak végre, amely legalább a következőkre terjed ki:

a) a nemzeti szakpolitika célkitűzései és prioritásai a bűncselekmények e területén;

b) az ilyen típusú bűncselekmények elleni küzdelemben részt vevő valamennyi illetékes hatóság szerepe és felelőssége;

c) az illetékes hatóságok közötti koordináció és együttműködés módjai;

d) a közigazgatási és polgári jog alkalmazása az ezen irányelv hatálya alá tartozó jogsértésekkel kapcsolatos jogsértések kezelésére;

e) a szükséges erőforrások és a végrehajtási szakemberek szakosodásának támogatása;

f) az elért eredmények rendszeres nyomon követésére és értékelésére szolgáló eljárások és mechanizmusok;

g) a környezeti bűncselekmények és a kapcsolódó jogsértések elleni küzdelem tekintetében közvetlenül releváns ügyekkel foglalkozó európai hálózatok támogatása.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a stratégiát rendszeresen, de legfeljebb 5 évenként, kockázatelemzésen alapuló megközelítéssel felülvizsgálják és aktualizálják a környezeti bűnözéssel kapcsolatos vonatkozó fejlemények és tendenciák, valamint a kapcsolódó fenyegetések figyelembevétele érdekében.

21. cikk

Adatgyűjtés és kommunikáció

(1) A tagállamok statisztikai adatokat gyűjtenek a környezeti bűncselekmények elleni küzdelemre szolgáló rendszereik eredményességének nyomon követése érdekében.

(2) Az (1) bekezdésben említett statisztikai adatoknak ki kell terjedniük legalább a következőkre:

a) a bejelentett környezeti bűncselekmények száma;

b) a kivizsgált környezeti bűncselekmények száma;

c) a környezeti bűncselekmények nyomozásának átlagos időtartama;

d) a környezeti bűncselekmények ügyében hozott ítéletek száma;

e) a környezeti bűncselekményekért elítélt és szankcionált természetes személyek száma;

f) a környezeti bűncselekményekért vagy azzal egyenértékű büntetendő cselekményekért szankcionált jogi személyek száma;

g) a környezeti bűnözés miatt indított, felmentéssel végződő bírósági ügyek száma;

h) a környezeti bűncselekményekért kiszabott szankciók típusai és mértékei, beleértve a környezeti büntetendő cselekmények 3. cikk szerinti kategóriánként történő adatszolgáltatást is.

(3) A tagállamok biztosítják a statisztikák összevont áttekintésének rendszeres közzétételét.

(4) A tagállamok évente továbbítják a Bizottságnak a (2) bekezdésben említett statisztikai adatokat a 22. cikkel összhangban meghatározott egységes formátumban.

(5) A Bizottság rendszeresen jelentést tesz közzé a tagállamok által továbbított statisztikai adatok alapján. A jelentést először három évvel a 22. cikkben említett egységes formátum meghatározását követően kell közzétenni.

22. cikk

Végrehajtási hatáskörök

(1) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy végrehajtási jogi aktusokat fogadjon el a 21. cikk (4) bekezdésében említett adattovábbítás egységes formátumának meghatározására. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 23. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(2) A statisztikai adatok továbbítása céljára az egységes formátum a következő elemeket tartalmazza:

a) a környezeti bűncselekmények közös osztályozása;

b) az egységek számításának közös értelmezése;

c) a környezeti bűnözéssel kapcsolatos eljárások eljárási szakaszainak (nyomozás, büntetőeljárás lefolytatása, tárgyalás) közös értelmezése;

d) közös jelentési formátum.

23. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet szerinti bizottság.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

(3) Ha a bizottság nem nyilvánít véleményt, a Bizottság nem fogadhatja el a végrehajtási jogi aktus tervezetét, és a 182/2011/EU rendelet 5. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése alkalmazandó.

24. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [*Kiadóhivatal – kérjük a dátum beillesztését – ezen irányelv hatálybalépésének időpontját követően számított 18 hónapon belül*]-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

25. cikk

Értékelés és jelentéstétel

(1) A Bizottság [*Kiadóhivatal – kérjük a dátum beillesztését – két évvel az átültetési időszak lejártát követően*]-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. A tagállamok megküldik az említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

(2) A tagállamok *[Kiadóhivatal – kérjük a dátum beillesztését – egy évvel az átültetési időszak lejárta után]*,három hónapon belül, azt követően pedig kétévente jelentést küldenek a Bizottságnak, amely összefoglalja a végrehajtást és a 15–17., 19. és 20. cikknek megfelelően megtett intézkedéseket.

(3) A Bizottság [*Kiadóhivatal – kérjük a dátum beillesztését – öt évvel az átültetési időszak lejártát követően*]-ig értékeli ezen irányelv hatását, és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A tagállamok megküldik az említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

26. cikk

A 2008/99/EK irányelv felváltása

Ezen irányelv felváltja a 2008/99/EK irányelvet azon tagállamok tekintetében, amelyekre nézve ezen irányelv kötelező, nem érintve az irányelvnek a nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségeket. Azon tagállamok tekintetében, amelyekre nézve ezen irányelv kötelező, a 2008/99/EK irányelvre való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni. Azokra a tagállamokra vonatkozóan, amelyeket ez az irányelv nem kötelező, a 2008/98/EK irányelv továbbra is kötelező.

27. cikk

A 2005/35/EK irányelv alkalmazása

A 2009/123/EK irányelv az átültetés napjától nem alkalmazandó az ezen irányelvben részt vevő tagállamokra.

28. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

29. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

TARTALOMJEGYZÉK

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATA I44
1.1. A javaslat/kezdeményezés címe 44
1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek) 44
1.3. A javaslat/kezdeményezés a következőre irányul: 44
1.4. Célkitűzés(ek) 44
1.4.1. Általános célkitűzés(ek) 44
1.4.2. Konkrét célkitűzés(ek) 44
1.4.3. Várható eredmény(ek) és hatás(ok) 45
1.4.4. Teljesítménymutatók 45
1.5. A javaslat/kezdeményezés indoklása 47
1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével 47
1.5.2. Az Unió részvételéből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott eredményességből vagy a kiegészítő jellegből). E pontban „az Unió részvételéből származó hozzáadott érték” azt az uniós részvételből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre 49
1.5.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága 50
1.5.4. A többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség és egyéb megfelelő eszközökkel való lehetséges szinergiák 51
1.5.5. A rendelkezésre álló különböző finanszírozási lehetőségek értékelése, ideértve az átcsoportosítási lehetőségeket is 52
1.6. A javaslat/kezdeményezés időtartama és pénzügyi hatása 54
1.7. Tervezett irányítási módszer(ek) 54
2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK 55
2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések 55
2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek) 55
2.2.1. Az irányítási módszer(ek), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása 55
2.2.2. A felismert kockázatokkal és a csökkentésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk 56
2.2.3. A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke” hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor) 56
2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések 56
3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA 57

3.1. A többéves pénzügyi keret érintett fejezete/fejezetei és a költségvetés érintett kiadási sora/sorai 57
3.2. A javaslat előirányzatokra gyakorolt becsült pénzügyi hatása 58
3.2.1. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása 58
3.2.2. Operatív előirányzatokból finanszírozott becsült kimenet 61
3.2.3. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása 63
3.2.3.1. Becsült humánerőforrás-szükségletek 64
3.2.4. A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség 66
3.2.5. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban 66
3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás 67

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdeményezés címe

Javaslat – Irányelv a környezet büntetőjog általi védelméről, a 2008/99/EK irányelvet módosító irányelv

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek)

Környezetvédelem

Büntetőjog
- Büntető eljárásjog
- Büntető anyagi jog

1.3. A javaslat/kezdeményezés a következőre irányul:

☐ **új intézkedés**

☐ **kísérleti projektet/előkészítő intézkedést követő új intézkedés**[60]

✓ **jelenlegi intézkedés meghosszabbítása**

☐ **egy vagy több intézkedés összevonása vagy átalakítása egy másik/új intézkedéssé**

1.4. Célkitűzés(ek)

1.4.1. Általános célkitűzés(ek)

A kezdeményezés szakpolitikai ambíciója és fő célja a környezet jobb védelmének biztosítása büntetőjogi eszközökkel, valamint a környezeti bűnözés felderítésének, nyomozásának, a büntetőeljárás lefolytatásának és szankcionálásának javításával. A tervezett új, a környezeti bűnözésről szóló irányelv elő fogja segíteni az EUMSZ 191. cikkében, a zöld megállapodásban és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégiában meghatározott célok elérését.

Mivel ez a javaslat egy korábbi irányelv felülvizsgálata, ennek a javaslatnak az egyik fő célja a 2008/99/EK irányelv 2019 és 2020 közötti értékelése során azonosított hiányosságainak és gyengeségeinek kezelése (a szerző megjegyzése: „Egyedi célkitűzés").

1.4.2. Konkrét célkitűzés(ek)

Konkrét célkitűzés száma

1. A környezeti bűncselekmények felderítése, nyomozása, a büntetőeljárás lefolytatása és szankcionálása eredményességének javítása az irányelv hatályának frissítésével és a hatály meghatározásához használt jogi technika finomításával

2. A környezeti bűncselekmények felderítése, nyomozása, a büntetőeljárás lefolytatása és szankcionálása eredményességének javítása a környezeti bűncselekmények jelenlegi leírásában használt, nem meghatározott fogalmak pontosításával vagy törlésével

[60] A költségvetési rendelet 58. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

3. Hathatós, visszatartó erejű és arányos szankciótípusok és -szintek biztosítása a környezeti bűnözésre

4. A határokon átnyúló nyomozás és büntetőeljárás előmozdítása

5. A környezeti bűnözéssel kapcsolatos tájékozott döntéshozatal javítása a környezeti bűnözés mértékére és az ellene való küzdelemre irányuló erőfeszítésekre vonatkozó információk és statisztikai adatok jobb gyűjtése és terjesztése révén

6. A nemzeti jogérvényesítési láncok általános működési eredményességének javítása a környezeti bűncselekmények felderítése, nyomozása, a büntetőeljárás lefolytatása és szankcionálása elősegítésének érdekében

1.4.3. Várható eredmény(ek) és hatás(ok)

Tüntesse fel, milyen hatásokat gyakorolhat a javaslat/kezdeményezés a kedvezményezettekre/célcsoportokra.

A kezdeményezés fő várható eredménye a környezeti bűnözés elleni küzdelem uniós jogi keretének javítása és a nemzeti szintű végrehajtás megerősítése. Elismert tény, hogy a büntetőjog az utolsó lehetőség, ha más intézkedések nem elegendőek a szabályszerűség biztosítására, ami ebben az esetben elengedhetetlennek bizonyul az Unió környezetvédelmi jogának érvényesítéséhez.

Az irányelv segíteni fog a nemzeti végrehajtási és szankcionálási rendszerek eredményességének javításában a környezeti bűnözéssel kapcsolatban, valamint a közbizalom erősítésében. Még ha nem is lehetséges mennyiségi megközelítés alkalmazása az irányelvtől a környezet általános védelmére vonatkozóan elvárt eredményekre vonatkozóan, lehetséges a jobb környezetvédelem hatásainak minőségi megközelítése, amelyhez a felülvizsgált irányelv hozzájárul.

Egy hatékonyabb, büntetőjogi jogérvényesítéshez vezető irányelv megelőző és elrettentő hatásai révén hozzájárul a környezet javulásához. Ahol eredményes büntetőjogi rendszer működik, ott a környezeti bűnözés nem kifizetődő. Az irányelvnek az emberi életre, egészségre és jólétre is lesznek azonnali pozitív társadalmi hatásai. A felülvizsgált irányelv javítani fogja a környezeti bűncselekmények elleni küzdelem eszközeit, és pozitív gazdasági hatása is lesz. Ennélfogva segít csökkenteni a környezeti bűncselekményekből származó, globálisan 91 és 259 milliárd USD közötti becsült hasznot, amely adóbevétel-kiesés révén veszteségeket okoz a társadalmaknak, bevételkiesést jelent a tisztességesen játszó vállalkozások számára, és aláássa a jó kormányzást.

1.4.4. Teljesítménymutatók

Határozza meg az előrehaladás és az eredmények nyomon követésére szolgáló mutatókat.

E javaslat sikere nem mérhető egyértelmű kiindulási helyzethez, mivel a környezeti bűnözés mértékére és az ellene való küzdelemre irányuló erőfeszítésekre vonatkozó módszeres információ nem elegendő az egyes tagállamokban. A környezeti bűnözés tendenciái a globális kereskedelem fejlődésétől, a digitalizáció által kínált új lehetőségektől, valamint a büntetőjogi szankciórendszerek és a tagállamok polgári és közigazgatási szankciórendszerei közötti kölcsönhatástól függőek.

A következő minőségi és mennyiségi mutatókat javasoljuk a kezdeményezés előrehaladásának és sikerének nyomon követésére:

– a környezeti bűncselekmények végrehajtásának és szankcionálásának általános

javítása, amely a fokozott együttműködésben, a szakosodásban, a jobb képzésben és az információcserében tükröződik,

– a sikeresen kivizsgált és büntetőeljárás alá vont környezetvédelmi jogi ügyek száma,

– az ítéletek száma,

– a kiszabott szankciók típusa és szintjei, amelyeknek a gyakorlatban hatékonyabbá, visszatartóbb erejűvé és arányosabbá kell válniuk,

– a környezeti bűnözés elleni eredményes küzdelemmel kapcsolatos kérdésekben képzett tisztviselők száma,

– a környezeti bűnözés elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégiák megléte vagy kidolgozása.

Az irányelv hatékonyságának mutatókon keresztül történő értékelését összefüggéseiben kell elvégezni. Napjainkban a tagállamokon belül csak néhány sikeresen lezárt környezetvédelmi bűnügy van, és a szankciószintek túl alacsonyak. Az elmúlt évtizedben nem volt felfelé ívelő tendencia (lásd a hatásvizsgálat 1.2. szakaszát – „Az irányelv értékelése és az értékelő zárójelentés"). Ennélfogva a környezetvédelmi ügyek stabil felfelé ívelő tendenciája minden tagállamban az irányelv eredményességére utalna. Mivel a környezeti bűnözés világszerte 5–7 %-os ütemben növekszik, a sikeres nyomozások és elmarasztalások arányának megfelelő növekedése sikernek minősül. Ezzel szemben, ha egy későbbi szakaszban a környezetvédelmi ügyek száma csökkenne, ez azt jelezheti, hogy az irányelv sikeres volt a bűnözők elrettentésében.

Teljesítménymutatók

Az alábbi rendelkezések javaslatokat tesznek az egyes konkrét célokhoz tartozó nyomonkövetési mutatókra:

- Az irányelv hatályának kiterjesztése
    - Mutató: nyomozások, büntetőeljárások, elmarasztalások és elutasított ügyek száma
    - Kiindulási pont: amennyiben információk elérhetőek, a tagállamokban nincsen felfelé ívelő tendencia
    - Siker: stabil felfelé ívelő tendenciák minden tagállamban Ideális esetben 5 és 7 % közötti növekedés, ami megfelel a környezeti bűnözés becslések szerinti éves növekedési ütemének
- Határozza meg pontosabban a 3. cikk szerinti környezeti bűncselekmények típusait
    - Mutató: lásd mint fent
    - Kiindulási pont: lásd mint fent
    - Siker: lásd mint fent
- A hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciótípusok és -szintek előmozdítása
    - Mutató: a természetes személyekre kiszabott pénzbírságok mértéke, a szabadságvesztés szankciók mértéke, a jogi személyekre kiszabott

pénzbírságok mértéke, valamint a természetes személyekkel szemben kiszabott mellékbüntetések típusai és száma
    - Kiindulási pont: a környezeti bűnözés miatt kiszabott szankciókról jelenleg nem, vagy csak nagyon kevés és elszórt statisztikai adat áll rendelkezésre. A rendelkezésre álló adatok és a gyakorló szakemberekkel készített interjúk azt mutatják, hogy a szankciók túl alacsonyak ahhoz, hogy visszatartó erejük legyen
    - Siker: a jelenlegi helyzetben a sikeres végrehajtást az mutatná, hogy a kiszabott szankciók a rendelkezésre álló szankciótípusok és -szintek teljes skáláját kihasználják. A kiszabott járulékos szankcióknak mutatniuk kell, hogy minden szankciótípust alkalmaznak. A cél, hogy módszeresen alkalmazzák a károk helyreállítását és a haszonelvonást
- Erősebb határokon átívelő együttműködés
    - Mutatók: a környezetvédelmi ügyek száma az Eurojustnál és az OLAF-nál, a közös nyomozócsoportok száma az Eurojustnál, a SIENA-ügyek/üzenetek száma és az Europol és a telepítendő nemzeti kapcsolattartó pontokkal való kapcsolatfelvételek száma
    - Kiindulási pont: az Eurojust, az OLAF, a SIENA, a szakmai hálózatok jelenlegi szintje általában alacsony
    - Siker: az Eurojust, az OLAF és az Europol adataiban megnyilvánuló határokon átnyúló együttműködés növekedése lenne. A környezeti bűnözés a negyedik legnagyobb bűnözési kategória világszerte, ezért az Europolnál és az Eurojustnál a környezetvédelmi ügyek száma az ezen ügynökségek által kezelt összes ügy nagyobb arányát teszi ki
- Eredményesebb jogérvényesítési lánc
    - Mutatók: ugyanaz, mint az 1. célkitűzésnél, egy kiegészítéssel: azon tagállamok száma, amelyek átfogó stratégiákkal rendelkeznek a környezeti bűnözés elleni küzdelemre, azon tagállamok száma, amelyek szakosított nyomozói és ügyészi egységekkel és bírósági kamarákkal rendelkeznek, azon tagállamok száma, amelyek növelték bűnüldözési állományukat, valamint a képzésben részesült rendőrök, ügyészek, bírák, vámhatósági tisztek, közigazgatási felügyelők számát
    - Kiindulási pont: ugyanaz, mint az 1. célkitűzésnél
    - Siker: ugyanaz, mint az 1. célkitűzésnél

1.5. A javaslat/kezdeményezés indoklása

1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével

Háromféle követelménytípus létezik, amelyek a rövid, közép- és hosszú távú célkitűzéseknek felelnek meg.

Rövid távú követelmények:

1. A statisztikai adatok gyűjtésére vonatkozó minimumelőírások meghatározása.
2. A tagállamoknak 18 hónapon belül kell átültetniük az irányelvet.
3. A tagállamok biztosítják, hogy a 3. cikkben rögzített elkövetési magatartások bűncselekménynek minősüljenek, amennyiben jogellenesek, és azokat szándékosan vagy legalább súlyos gondatlansággal követik el.
4. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a környezeti bűnözéshez kapcsolódó büntetendő cselekményeket

kriminalizálják.

5. A tagállamok meghatározzák a környezeti bűncselekményekkel kapcsolatban a természetes és jogi személyekre vonatkozó szankciókat.

6. A tagállamok meghatározzák a környezeti bűncselekmények súlyosító és enyhítő körülményeit.

7. A tagállamok meghatározzák a nyomozati eszközöket.

8. Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a javaslatban említett bűncselekményekre vonatkozó joghatóságát megállapítsa.

9. A tagállamok biztosítják a stratégiai és operatív szintű koordinációt és együttműködést a környezeti bűnözés megelőzésében és az ellene folytatott küzdelemben érintett valamennyi illetékes hatóság között.

10. A tagállamok nemzeti kapcsolattartó pontot jelölnek ki az információcsere céljából. A tagállamok gondoskodnak arról is, hogy ezek a nemzeti kapcsolattartó pontok csatlakozzanak az [e-EDES rendszerhez], és rendelkezzenek eljárásokkal a sürgős segítségnyújtás iránti kérelmek azonnali elbírálására. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, az Europolt és az Eurojustot a kijelölt kapcsolattartó pontjukról. A tagállamok szükség esetén frissítik ezt az információt. A Bizottság továbbítja ezt az információt a többi tagállamnak.

11. A tagállamok minden olyan elismert csoportnak, alapítványnak vagy egyesületnek, amelyek alapszabály szerinti célja a környezet védelme, hozzáférési jogot biztosítanak a javaslatban említett bűncselekményekkel kapcsolatos ügyek aktájához.

12. A tagállamok megteszik azokat a megfelelő intézkedéseket – például tájékoztató és figyelemfelhívó kampányok, valamint kutatási és oktatási programok –, amelyek célja a környezeti bűnözés általános visszaszorítása, a figyelemfelhívás, és környezeti bűncselekmény áldozatává válása kockázatának csökkentése. Adott esetben a tagállamok együttműködnek az érdekelt felekkel.

Középtávú követelmények:

- A határokon átnyúló együttműködésre és kölcsönös bűnügyi jogsegélyre vonatkozó szabályok sérelme nélkül a tagállamok, az Eurojust, az Európai Ügyészség és a Bizottság (OLAF) saját hatáskörük keretében együttműködnek egymással a 3., a 3a. és a 4. cikkben említett bűncselekmények elleni küzdelemben.
- A tagállamok biztosítják, hogy azok a tisztviselők, akik a környezeti bűncselekményeket felderítik, kivizsgálják, a büntetőeljárást lefolytatják vagy elbírálják, mint például a bírák, ügyészek, rendőrségi, igazságügyi és ezen illetékes hatóságok személyzete a feladataiknak megfelelő rendszeres szakképzésben részesüljön.
- A bírói függetlenség és az igazságszolgáltatási szervezet felépítésében az Unión belül fennálló különbségek sérelme nélkül a tagállamok felkérik a büntetőeljárásokban részt vevő bírák, ügyészek, rendőrségi, igazságügyi és illetékes hatóságok személyzete képzéséért felelős személyeket, hogy ezen irányelv célkitűzései tekintetében megfelelő képzést biztosítsanak.

- Ezen irányelv hatálybalépését követő egy éven belül a tagállamok nemzeti stratégiát dolgoznak ki és tesznek közzé a környezeti bűnözés elleni küzdelemről, és intézkedéseket tesznek annak rendszeres értékelése és frissítése biztosítására.
- A tagállamok egyes illetékes hatóságai a környezeti bűnözésre vonatkozóan módszeres, megbízható és naprakész statisztikai adatokat gyűjtenek annak érdekében, hogy lehetővé váljon a releváns információk következetes és egységes összehasonlítása és elemzése.
- A tagállamok évente továbbítják a Bizottságnak az (1) bekezdésnek megfelelően gyűjtött adatokat.
- A Bizottság gondoskodik arról, hogy a statisztikai jelentések és a nemzeti végrehajtási stratégiák összevont áttekintését közzétegyék és benyújtsák az illetékes szakosodott uniós ügynökségeknek és szerveknek.

Hosszú távú követelmények:

- A Bizottság a hatálybalépést követő két évvel jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket. A tagállamok megküldik az említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.
- A Bizottság az átültetési időszak lejártát követő öt évvel értékeli ennek az irányelvnek a környezet büntetőjogi védelmére gyakorolt hatását, és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A tagállamok megküldik az említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

1.5.2. Az Unió részvételéből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott eredményességből vagy a kiegészítő jellegből). E pontban „az Unió részvételéből származó hozzáadott érték” azt az uniós részvételből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.

Az európai szintű fellépés indokai (előzetes)

A hatályos irányelv célja az volt, hogy harmonizált keretet biztosítson a környezeti bűnözés Unió-szerte történő kezeléséhez, és megkönnyítse a határokon átnyúló együttműködést. Mindazonáltal – az értékelő jelentésben részletezettek szerint – a környezeti bűncselekmények uniós szintű közös meghatározása létrehozásában elért előrehaladás és a visszatartó erejűbb szankciószintek megkövetelése ellenére a tagállamok önmagukban nem tudták összeegyeztetni a környezeti bűnözés felfogását az irányelv által hagyott mozgástéren belül. Hasonlóképpen, a számos tagállamban fennálló elégtelen szankciószintek Unió-szerte akadályozzák az egyenlő versenyfeltételeket, valamint a kölcsönös elismerési eszközök (például az európai elfogatóparancs és az európai nyomozási határozat) alkalmazását.

Az irányelv ellenére az Unióban nem nőtt számottevően a környezeti bűnözéssel kapcsolatos, határokon átnyúló nyomozások és ítéletek száma. Ezzel szemben időközben a környezeti bűnözés globálisan éves szinten 5–7 %-kal növekszik, ami

tartós károkat okoz az élőhelyekben, a fajokban, a polgárok egészségében, valamint a kormányok és a vállalkozások bevételeiben.

A várható uniós hozzáadott érték (utólagos)

Az Unió egy hathatósabb irányelvvel harmonizált keretet biztosíthat a környezeti bűncselekmények fogalommeghatározásainak közös értelmezéséhez és a határokon átnyúló nyomozati eszközökhöz való tényleges hozzáféréshez. A felülvizsgált irányelv a jogi fogalommeghatározások egyértelműbbé tételével és a szankciók mértékének közelítésével, valamint a tagállamok közötti határokon átnyúló együttműködéshez eszközök és kötelezettségek biztosításával egyenlőbb versenyfeltételeket teremt a környezet egyenértékű büntetőjogi védelme révén, és megkönnyíti a határokon átnyúló együttműködést a nyomozások és büntetőeljárások terén. A határokon átnyúló nyomozások, büntetőeljárások lefolytatása és ítéletek elősegítése révén az uniós fellépés egyértelmű hozzáadott értéket biztosít a jellemzően transznacionális dimenziókkal rendelkező környezeti bűncselekmények elleni küzdelemben, ahhoz képest, amit a tagállamok egyedül képesek elérni.

Mivel a környezeti bűnözés gyakran veszélyezteti a jogszerű és adófizető vállalkozásokat, amelyek viselik a környezeti bűnözéssel kapcsolatos 91 és 259 milliárd USD közötti becsült éves globális veszteség ismeretlen, de valószínűleg nagy részét, a környezeti bűnözés hathatós uniós jogi kerete hatással lesz az Unió egységes piacának működésére is. Egy ilyen uniós szintű szabályozás nélkül versenyelőnyhöz juthatnak azok a vállalatok, amelyek környezeti bűncselekmények korlátozott meghatározásával vagy engedékeny végrehajtási rendszerekkel rendelkező tagállamokban működnek, a szigorúbb jogi kerettel rendelkező tagállamokban letelepedett társaságok hátrányára.

A környezeti bűnözés elleni hathatós uniós szakpolitika más uniós szakpolitikai célkitűzéseknek is javára válhat. A környezeti bűncselekmények gyakran kapcsolódnak a bűnözés más formáihoz, mint például a pénzmosáshoz, a terrorizmushoz, az adócsaláshoz, a hamisításhoz vagy a szervezett bűnözés egyéb alakzataihoz, amelyek ellen az Unió az elmúlt években egy sor jogszabályt fogadott el. A környezeti bűnözésről szóló hathatósabb uniós jogszabály hozzájárulna a bűnügyi interakció minden lényeges vonatkozásával foglalkozó, eredményes uniós és nemzeti szintű bűnüldözési stratégiákhoz.

1.5.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága

Mivel ez a javaslat egy korábbi irányelv felülvizsgálata, a múltbeli hasonló tapasztalatokból levont tanulságok főként a legutóbbi irányelv hátrányaira és előnyeire összpontosítanak. E tekintetben a Bizottság 2019–2020-ban elvégezte az irányelv értékelését. Ez a jelentés megállapította, hogy az irányelvnek volt hozzáadott értéke, mivel első ízben határozta meg a környezeti bűncselekmények közös jogi keretét, és hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciókat írt elő.

Az irányelvnek azonban a gyakorlatban nem volt jelentősebb hatása, nevezetesen nagyon alacsony szinten maradt a sikeresen kivizsgált és elítélt környezeti bűnügyek száma, és az elmúlt 10 évben általánosságban nem mutatott szignifikáns emelkedő tendenciát.

Ezenkívül a kiszabott szankciók szintje túl alacsony volt ahhoz, hogy visszatartó erőt fejtsen ki, és a határokon átnyúló együttműködés sem módszeresen folyt.

Az irányelv gyakorlati eredményességének hiánya részben annak tudható be, hogy rendelkezései általános jellegűek. Ez azzal magyarázható, hogy a Lisszabon előtti feltételek mellett az EK jogalkotójának korlátozott hatásköre volt a büntetőjog területén, ami nem tette lehetővé a részletes szabályozást, különös tekintettel a szankciókra.

Ezen túlmenően a gyenge tagállami végrehajtás nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy az irányelvnek nincs jelentős gyakorlati hatása. Az értékelés jelentős végrehajtási hiányosságokat talált minden tagállamban és a jogérvényesítési lánc valamennyi szintjén (rendőrség, ügyészség és büntetőbíróság). A tagállami hiányosságok közé tartozik az erőforrások, a speciális ismeretek, a tudatosság és a prioritások meghatározása, az együttműködés és az információmegosztás, valamint a környezeti bűnözés elleni küzdelemre irányuló, a jogérvényesítési lánc minden szintjét érintő, átfogó nemzeti stratégiák, valamint a multidiszciplináris megközelítés hiánya. Ezenkívül a közigazgatási és büntetőjogi végrehajtási és szankcionálási pályák közötti koordináció hiánya gyakran gátolja az eredményességet.

Az is megállapítást nyert, hogy a tagállamokban a környezeti bűnözéssel kapcsolatos eljárásokra vonatkozó megbízható, pontos és teljes körű statisztikai adatok hiánya nemcsak a Bizottság általi értékelést hátráltatta, hanem megakadályozza a nemzeti politikai döntéshozókat és gyakorló szakembereket is intézkedéseik eredményességének nyomon követésében.

1.5.4. A többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség és egyéb megfelelő eszközökkel való lehetséges szinergiák

A környezet büntetőjog általi védelméről szóló 99/2008/EK irányelvet módosító irányelvre irányuló javaslat összhangban áll a zöld megállapodásról szóló közleménnyel, amely egyértelműen kimondja, hogy „A Bizottság emellett elő fogja mozdítani az Unió, a tagállamok és a nemzetközi közösség azon tevékenységeit, amelyek célja a környezeti bűnözés elleni küzdelem fokozása”, és a biodiverzitás stratégiával, amelyben a korábbi irányelv felülvizsgálatának és módosításának lehetősége a közlemény mellékletében szerepel. A Bizottság 2021 júliusában konkrét javaslatokat tartalmazó csomagot terjesztett elő a Zöld New Dealre vonatkozóan, amelynek célja 2030-ig a kibocsátás 55 %-os csökkentése, és 2050-re Európa klímasemlegessé tétele. A büntetőjog csak egy részét képezi ennek a környezet állapotának védelmére és javítására irányuló és a jelenlegi Bizottság prioritását képező, átfogó uniós stratégiának. A zöld megállapodásról szóló közlemény és a biodiverzitási stratégia a környezetvédelmi intézkedések egész sorát határozta meg, amelyek holisztikus megközelítésben egyesítik, erősítik és befolyásolják egymást. A büntetőjogi intézkedések végső megoldásként fognak jöhetnek szóba, ha más intézkedések nem elegendőek a szabályszerűség biztosításához.

A javaslat összhangban áll a következőkkel is:

- uniós cselekvési terv a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme terén a környezeti szabályszerűség javítására;
- az EU súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettségének 2021. évi értékelése (EU SOCTA), amely a „környezeti bűnözést” az EU-t fenyegető fő bűnözési fenyegetések között azonosította, ezért a környezeti bűnözést felvette az EMPACT 2022–2025-ös programjába;

• a Bizottság 2021 áprilisában terjesztette elő a szervezett bűnözés elleni küzdelem új, 2021 és 2025 közötti uniós stratégiáját, és a környezeti bűnözést a szervezett bűnözés elleni uniós küzdelem egyik jövőbeli prioritásaként nevezte meg.

E javaslat célkitűzéseit támogatja a többéves pénzügyi keret, amely jelentős hangsúlyt fektet a környezet védelmét szolgáló tevékenységek finanszírozására. Lesznek bizonyos szinergiák a már meglévő programokkal. Ennek példái a javaslatból származtatott képzési tevékenységek, amelyek többsége már létezik, és amelyeket a CEPOL, a Frontex bűnüldözési képzései és a különböző szakmai hálózatok, például az EJTN és az ERA biztosít az igazságszolgáltatás számára. Ezek a szervezetek már részesülnek az Unió költségvetéséből a Life programon, az ISF-en vagy a rendőrségi és igazságügyi együttműködésről szóló keretprogramon keresztül, és már környezetvédelmi jogi képzést is nyújtanak.

1.5.5. A rendelkezésre álló különböző finanszírozási lehetőségek értékelése, ideértve az átcsoportosítási lehetőségeket is

A Bizottságnak további erőfeszítéseket kell tennie annak érdekében, hogy megbirkózzon a javaslat szerinti új kötelezettségekkel, ilyen például a helyzet figyelemmel kísérése, a képzések számának növelése, bizonyos iránymutatások biztosítása és a figyelemfelkeltés. Ezek az erőfeszítések a Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóságra és a Környezetvédelmi Főigazgatóságra fognak támaszkodni, mivel az alábbiakban felsorolt feladatok többsége némi időgazdálkodást és többletköltséget fog igényelni.

1.6. A javaslat/kezdeményezés időtartama és pénzügyi hatása

☐ **határozott időtartam**

– ☐ időtartam: ÉÉÉÉ [HH/NN]-tól/-től ÉÉÉÉ [HH/NN]-ig

– ☐ pénzügyi hatás: ÉÉÉÉ-tól/-től ÉÉÉÉ-ig a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében és ÉÉÉÉ-tól/-től ÉÉÉÉ-ig a kifizetési előirányzatok esetében

✓ **határozatlan időtartam**

– beindítási időszak: 2022-től 2025-ig,

– azt követően: rendes ütem.

1.7. Tervezett irányítási módszer(ek)[61]

✓ Bizottság általi **közvetlen irányítás**

– ✓ a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét

– ☐ végrehajtó ügynökségen keresztül

– **Megosztott irányítás** a tagállamokkal

– **Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:

– ☐ harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek

– ☐ nemzetközi szervezetek és ügynökségeik (nevezze meg)

– ☐ az EBB és az Európai Beruházási Alap

– ☐ a költségvetési rendelet 70. és 71. cikkében említett szervek

– ☐ közjogi szervek

– ☐ magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtanak

– ☐ valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtó szervek

– ☐ az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban meghatározott személyek

– *Egynél több irányítási módszer feltüntetése esetén kérjük, adjon részletes felvilágosítást a „Megjegyzések” rovatban.*

Megjegyzések

[61] Az egyes irányítási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a BudgWeb oldalon: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek

Ez a javaslat számos nyomonkövetési és jelentéstételi szabályt határoz meg. Először is, az átültetési időszak lejárta után a Bizottságnak jelentést kell készítenie arról, hogy a tagállamok miként ültették át az irányelvet. Ezenkívül öt évvel az irányelv átültetése után újabb jelentést kell készítenie a felülvizsgált irányelv hatékonyságáról, és meg kell határoznia a lehetőségeket annak megerősítésére. Ez a két jelentés képezi a javaslatban meghatározott nyomonkövetési és jelentéstételi szabályok alapját.

Ezenkívül a Bizottság kétévente jelentést ad ki a tagállamok által összegyűjtött és továbbított adatokról.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. Az irányítási módszer(ek), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása

Tekintettel arra, hogy a javaslat a Bizottság, pontosabban a Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság és a Környezetvédelmi Főigazgatóság munkáját érinti, az uniós költségvetés végrehajtása közvetlen irányítással történik.

A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elve alapján a költségvetést a hatékony és eredményes belső kontrollal összhangban kell végrehajtani.

Az ellenőrzéseket illetően a Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóságra és a Környezetvédelmi Főigazgatóságra a következők vonatkoznak:

– a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálata által végzett belső ellenőrzés,

– az Európai Számvevőszék külső független ellenőrzései,

– az Európai Parlament által adott éves mentesítés,

– az OLAF által esetlegesen lefolytatott igazgatási vizsgálatok,

– az európai ombudsman általi ellenőrzés és elszámoltathatóság további szintje.

2.2.2. A felismert kockázatokkal és a csökkentésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk

Ebben a szakaszban konkrét kockázatokat nem azonosítottak.

2.2.3. A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke” hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)

A Bizottság központi szolgálatainak útmutatása alapján a Bizottság szintjén történő ellenőrzések költségeit a különböző ellenőrzési szakaszok költségei alapján értékelik. Az egyes gazdálkodási módok átfogó értékelése az összes költség és a kapcsolódó gazdálkodási módra az évben kifizetett teljes összeg arányából ered.

A Bizottság jelenti az „ellenőrzés költségei/a kezelt kapcsolódó források értéke” arányszámát. A Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság 2020. évi éves tevékenységi jelentése 10,45 %-ról számol be erre az arányszámra, a közvetlen

beszerzéshez viszonyítva. A Környezetvédelmi Főigazgatóság 2020. évi éves tevékenységi jelentése erre az arányszámra 1,55 %-ot jelent.

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket, pl. a csalás elleni stratégiából.

A munkaerő-felmérés személyzeti kiadásokra és beszerzésekre vonatkozik, és ezekre a kiadástípusokra általános szabályok vonatkoznak.

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret érintett fejezete/fejezetei és a költségvetés érintett kiadási sora/sorai

- Jelenlegi költségvetési sorok

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési sorok sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám	diff./nem diff.[62]	EFTA-országoktól[63]	tagjelölt országoktól[64]	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
2.	Kohézió, reziliencia és értékek	Nem diff.	NEM	NEM	NEM	NEM
7.	Európai közigazgatás	Nem diff.	NEM	NEM	NEM	NEM

- Létrehozandó új költségvetési sorok

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési sorok sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám	diff./nem diff.	EFTA-országoktól	tagjelölt országoktól	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
	[XX.YY.YY.YY]		IGEN/NEM	IGEN/NEM	IGEN/NEM	IGEN/NEM

62 Diff. = Differenciált előirányzatok/Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.

63 EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.

64 Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelöltek.

3.2. A javaslat előirányzatokra gyakorolt becsült pénzügyi hatása

3.2.1. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után operatív előirányzatok felhasználását

– ✓ A javaslat/kezdeményezés az alábbi operatív előirányzatok felhasználását vonja maga után:

millió EUR (három tizedesjegyig)

A többéves pénzügyi keret fejezete	2.	Kohézió, reziliencia és értékek

Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság			**2025** év[65]	**2026** év	**2027** év	**N+4.** év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető			**ÖSSZESEN**
• Operatív előirányzatok										
Az igazságügyi együttműködés előmozdítása	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1a)	0,350 000							**0,350 000**
	Kifizetési előirányzatok	(2a)	0,350 000							**0,350 000**
Költségvetési tétel	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1b)								
	Kifizetési előirányzatok	(2b)								
Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok[66]										
Költségvetési tétel		(3)								

[65] Az N. év a javaslat/kezdeményezés végrehajtásának első éve. Az „N” helyére a végrehajtás várható első évét kell beírni (például: 2021). A következő évek esetében ugyanígy kell eljárni.

[66] Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

A Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatósághoz tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=(1a)+(1b)+(3)	0,350 000							**0,350 000**
	Kifizetési előirányzatok	=(2a)+(2b) +3	0,350 000							

• Operatív előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(4)								
	Kifizetési előirányzatok	(5)								
• Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok ÖSSZESEN		(6)								
A többéves pénzügyi keret **<….> FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN**	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=(4)+(6)								
	Kifizetési előirányzatok	=(5)+(6)								

Ha a javaslat/kezdeményezés egynél több operatív fejezetet is érint, ismételje meg a fenti szakaszt:

• Operatív előirányzatok ÖSSZESEN (összes operatív fejezet)	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(4)								
	Kifizetési előirányzatok	(5)								
Bizonyos egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok ÖSSZESEN (összes operatív fejezet)		(6)								
A többéves pénzügyi keret	Kötelezettségvállalási	=(4)+(6)								

1–6. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN (Referenciaösszeg)	előirányzatok									
	Kifizetési előirányzatok	=(5)+(6)								

A többéves pénzügyi keret fejezete	7.	Európai közigazgatás

Ezt a részt az igazgatási jellegű költségvetési adatok táblázatában kell kitölteni, melyet először a pénzügyi kimutatás mellékletébe (a belső szabályzat V. melléklete) kell bevezetni; a mellékletet a szolgálatközi konzultációhoz fel kell tölteni a DECIDE rendszerbe.

millió EUR (három tizedesjegyig)

		2025 év	**2026** év	**2027** év	**N+3.** év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető			**ÖSSZESEN**
Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság									
• Humán erőforrás		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
• Egyéb igazgatási kiadások									
Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság ÖSSZESEN	Előirányzatok	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
Környezetvédelmi Főigazgatóság									
• Humán erőforrás		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
• Egyéb igazgatási kiadások									
Környezetvédelmi Főigazgatóság ÖSSZESEN	Előirányzatok	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**

A többéves pénzügyi keret **7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN**	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

millió EUR (három tizedesjegyig)

		2025 év	2026 év	2027 év	N+3. év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető			ÖSSZESEN
A többéves pénzügyi keret **1–7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN**	Kötelezettségvállalási előirányzatok	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**
	Kifizetési előirányzatok	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**

3.2.2. Operatív előirányzatokból finanszírozott becsült kimenet

Kötelezettségvállalási előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

Tüntesse fel a célkitűzéseket és a kimeneteket ⇩			**2025** év		**2026** év		**2027** év		**N+3.** év		A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető						**ÖSSZESEN**	
	KIMENETEK																	
	Típus [67]	Átlagos költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Összesített szám	Összköltség
5. KONKRÉT CÉLKITŰZÉS[68] A környezeti bűnözéssel kapcsolatos tájékozott döntéshozatal javítása a statisztikai adatok jobb gyűjtése és terjesztése révén.																		

[67] A teljesítés a nyújtandó termékekre és szolgáltatásokra vonatkozik (például: a finanszírozott diákcserék száma, épített utak hossza kilométerben stb.).

[68] Az 1.4.2. pontban („Konkrét célkitűzés[ek]…”) feltüntetett célkitűzés.

statisztikai adatgyűjtési szakértő, aki meghatározza a minimumkövetelményeket és bemutatja a jelentésformátu				0,111 297														0,111 297
az előírások fenntartása				0,016 582		0,016 582		0,016 582										0,049 746
Kétévente készülő uniós jelentés a tagállamok				0,027 636		0,027 636		0,027 636										0,082 908
1. konkrét célkitűzés részösszege				0,155 515		0,044 218		0,044 218										0,243 951
Az irányelv nyomon követése																		
Vállalkozó az irányelv tagállamok általi átültetéséről szóló tanulmány elkészítésére				0,350														
A Bizottság munkatársai a vállalkozói tanulmány felülvizsgálatára				0,054 581														
Az irányelv nyomon követésének részösszege				0,404 581														0,404 581
ÖSSZESEN				0,560 096		0,044 218		0,044 218										0,648 532

3.2.3. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után igazgatási jellegű előirányzatok felhasználását.

– ✓ A javaslat/kezdeményezés az alábbi igazgatási jellegű előirányzatok felhasználását vonja maga után:

millió EUR (három tizedesjegyig)

	2025 év	**2026** év	**2027** év	**N+3.** év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető			**ÖSSZESEN**
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN								
Humán erőforrás	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**
Egyéb igazgatási kiadások								
Részösszeg – A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE bele nem tartozó előirányzatok[69] of the multiannual financial framework								
Humán erőforrás								
Egyéb igazgatási jellegű kiadások								
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE nem tartozó előirányzatok részösszege								

ÖSSZESEN	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

A humán erőforrással és más igazgatási jellegű kiadásokkal kapcsolatos előirányzat-igényeket az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt előirányzatokkal és/vagy az adott főigazgatóságon belüli átcsoportosítással kell teljesíteni. A források adott esetben a költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további allokációkkal.

69 Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

3.2.3.1. Becsült humánerőforrás-szükségletek

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem igényel humán erőforrást.

– ✓ A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

A becsléseket teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni

		2025 év	**2026** év	**2027** év	**N+3.** év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető		
• A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)								
20 01 02 01 (a központban és a bizottsági képviseleteken)		2	1	1				
20 01 02 03 (a küldöttségeknél)								
01 01 01 01 (közvetett kutatás)								
01 01 01 11 (közvetlen kutatás)								
Egyéb költségvetési sor (kérjük megnevezni)								
• Külső munkatársak teljes munkaidős egyenértékben (FTE) kifejezve[70]								
20 02 01 (AC, END, INT a teljes keretből)								
20 02 03 (AC, AL, END, INT és JPD a küldöttségeknél)								
XX 01 xx **yy zz** [71]	– a központban							
	– a küldöttségeknél							
01 01 01 02 (AC, END, INT – közvetett kutatás)								
01 01 01 12 (AC, END, INT – közvetlen kutatás)								
Egyéb költségvetési sor (kérjük megnevezni)								
ÖSSZESEN		**2**[72]	**1**	**1**				

XX az érintett szakpolitikai terület vagy költségvetési cím.

A humánerőforrás-igényeknek az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni. A források adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további allokációkkal.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	2025. év: Ötödik konkrét célkitűzés: • Egyszeri költségek: egy bizottsági tisztviselő, aki szakértő a statisztikai adatok gyűjtésében, ideális esetben a bűnügyi statisztikákban, a minimumelőírások meghatározására és a tagállamok számára olyan jelentésformátum elkészítésére, amely lehetővé teszi számukra a statisztikai adatok harmonizált jelentését. Ezt a feladatot 162 nap alatt kell végrehajtani. • Ismétlődő költségek: egy bizottsági tisztviselő, aki szakértő a statisztikai adatgyűjtésben, ideális esetben a bűnügyi statisztikákban, az adatok karbantartásához és a tagállamokból származó adatokból kétévente jelentés készítéséhez. Ezeket a feladatokat 2025-től kezdődően minden évben 64 nap alatt kell végrehajtani.

70 AC = szerződéses alkalmazott; AL = helyi alkalmazott; END = kirendelt nemzeti szakértő; INT = kölcsönmunkaerő (átmeneti alkalmazott); JPD = küldöttségi pályakezdő szakértő.

71 Az operatív előirányzatokból finanszírozott külső munkatársakra vonatkozó részleges felső határérték (korábban: BA-tételek).

72 Ezek a teljes munkaidős egyenérték adatok nem a teljes évre vonatkoznak, hanem csak évi 7 hónapra.

	Az irányelv átültetésének értékelése • Egyszeri költségek: egy bizottsági tisztviselő, aki irányítja és felülvizsgálja a vállalkozó által készített tanulmányt, valamint elfogadásra előkészíti a tényleges értékelő szolgálati munkadokumentumról szóló jelentést. Ezt a feladatot 2025-ben 79 nap alatt kell végrehajtani. 2025-től kezdődően és minden évben visszatérő jelleggel: Ötödik konkrét célkitűzés: • Ismétlődő költségek: egy bizottsági tisztviselő, aki szakértő a statisztikai adatgyűjtésben, ideális esetben a bűnügyi statisztikákban, az adatok karbantartásához és a tagállamokból származó adatokból kétévente jelentés készítéséhez. Ezeket a feladatokat 2025-től kezdődően minden évben 64 nap alatt kell végrehajtani
Külső munkatársak	

3.2.4. A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség

A javaslat/kezdeményezés:

– ✓ A javaslat/kezdeményezés összeegyeztethető a jelenlegi többéves pénzügyi kerettel.

– ☐ A többéves pénzügyi keret lekötetlen mozgásterének és/vagy a többéves pénzügyi keretről szóló rendeletben meghatározott különleges eszközök felhasználását teszi szükségessé.

Fejtse ki, mire van szükség, meghatározva az érintett fejezeteket és költségvetési sorokat, a megfelelő összegeket és a felhasználni javasolt eszközöket.

– ☐ a többéves pénzügyi keret módosítását teszi szükségessé.

Fejtse ki a szükségleteket: tüntesse fel az érintett fejezeteket és költségvetési sorokat és a megfelelő összegeket.

3.2.5. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban

A javaslat/kezdeményezés:

– ✓ nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.

– ☐ előirányoz harmadik felek általi társfinanszírozást az alábbi becslések szerint:

előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

	N. év[73]	**N+1.** év	**N+2.** év	**N+3.** év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető			Összesen
Tüntesse fel a társfinanszírozó szervet								
Társfinanszírozott előirányzatok ÖSSZESEN								

[73] Az N. év a javaslat/kezdeményezés végrehajtásának első éve. Az „N” helyére a végrehajtás várható első évét kell beírni (például: 2021). A következő évek esetében ugyanígy kell eljárni.

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

– ✓ A javaslatnak/kezdeményezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.

– ☐ A javaslatnak/kezdeményezésnek van pénzügyi hatása – a bevételre gyakorolt hatása a következő:

  – ☐ a javaslat a saját forrásokra gyakorol hatást

  – ☐ a javaslat az egyéb bevételekre gyakorol hatást

  – kérjük adja meg, hogy a bevétel kiadási sorhoz van-e rendelve ☐

millió EUR (három tizedesjegyig)

Bevételi költségvetési sor:	Az aktuális költségvetési évben rendelkezésre álló előirányzatok	A javaslat/kezdeményezés hatása[74]						
		N. év	**N+1.** év	**N+2.** év	**N+3.** év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető		
… jogcímcsoport								

A címzett bevételek esetében tüntesse fel az érintett kiadáshoz tartozó költségvetési sor(oka)t.

Egyéb megjegyzések (pl. a bevételre gyakorolt hatás számítására használt módszer/képlet vagy egyéb más információ).

[74] A tradicionális saját források (vámok, cukorilletékek) tekintetében nettó összeget kell megadni, amely a 20 %-kal (beszedési költségek) csökkentett bruttó összegnek felel meg.